

Kubín

Na Hviezdoslavovom námestí zaparkovali desiatky historických vozidiel

Ružomerská ruža veteránov sa tento rok uskutočnila po 24-krát a počas tohto ročníka neobišla ani Dolný Kubín. Dolnokubínčania mohli obdivovať 81 automobilov, 18 motocyklov a niekoľko traktorov.

Dočasne zmenili organizáciu dopravy

Kvôli rekonštrukcii križovatky pri Tescu a železničného priestestia platia v meste dopravné obmedzenia.

Michaela Musilová v Oravskej knižnici

Astrobiologička a riaditeľka simulovaných martánskych misií v USA sa s Dolnokubínčanmi podělila o svoj príbeh.

foto: redakcia

Obdivovali niekdajšiu slávu automobilových veteránov

Kabriolety, vozidlá slávnych značiek či dobové kostýmy. Na Hviezdoslavovom námestí zaparkovalo tretiu júnovú sobotu 81 historických vozidiel vrátane 18 motocyklov a niekoľko traktorov.

I Veterány urobili radosť predovšetkým najmenším, ktorí sa v nich túžili odfotografovať. Ružomerská ruža veteránov sa tento rok uskutočnila 24-krát a počas tohto ročníka neobiš-

la ani Dolný Kubín. „Štartovali sme z Ružomberka, išli sme na Kralovany do Dolného Kubína, odtiaľ do Oravského Podzámku. Potom sme sa vrátili okolitými obcami cez Dolný Kubín na Valaskú Dubovú opäť do Ružomberka. Večer náš v Hrabove čakalo slávnostné vyhodnotenie výsledkov,“ hovorí Marián Sila, organizátor.

Najstarší majiteľ vozidla má 88 rokov

Tento ročník je špeciálny tím, že v plnej kráse ukazuje vozidlá, ktoré boli vyrobené do roku 1960. Na zraze veteránov bol spomedzi hrdých majiteľov vozidla najstarší 88-ročný Jiří Klain z Ostravy. O svojom koničku nám aj čo-to prezradil. „Je to auto zn. Fiat, vyrábalo sa len rok a pol. Robil to Flaminio Bertoni, slávny sochár. Kúpil som ho v zlom stave, z Kalifornie, pretože oni tie vozy do Česka vôbec nevozili. V Nemecku o to nebol záujem, u nás sme na to nemali. Mám ho 4 roky,“ hovorí Jiří Klain z Ostravy. Hovorí tiež, že vďaka svojej značke vie ešte stále získať diely na opravu. Modrý Fiat ale nie je jediné vozidlo v zberateľovej garáži. „Veterány mám od 20 rokov. Najprv to bolo 12 motoriek, dnes ich už majú moji synovia.“

Nechýbali ani tie so silným motorom

„Je to Austin-Healey, anglické auto, ktoré vyrábala firma Healey. Je to auto, ktoré robil hlavne na americký trh, pre-

to má taký silný motor. Môj model je kópia týchto áut, ktoré robili na Rallye a jazdilo to aj 24 hodín Le Mans,“ ukazuje nám svoj kúsok aj Oto Putz. Auto malo pôvodne aj pretekať. Rekonštrukcia a oprava však stáli veľké peniaze. Jeho hodnota je podľa majiteľa z Bratislavy okolo 90-tisíc eur. Aj v tomto prípade vzplanula v ňom vášeň k historickým autám v celkom mladom veku. Koniček napokon zostal aj v rodine. „Ja mám ešte jedno auto, ale to je novšie, je to BMW z 80. rokov. Syn má Lanciu, talianske auto, tiež z 80. rokov,“ hovorí Putz. Na prehliadke historických vozidiel nebolo núdze ani o motocykle. Na dvoch jawačkách prišli otec s dvomi synmi. Jedna je z roku 1952, druhá z roku 1967. „Je to dlhodobá tradícia, vytvoril ju otec, potom sa pridali bratia a napokon aj ja,“ hovorí jeden z bratov, Tomáš Panis. K motorkám podľa súrodencov už automaticky patrí aj historický odev. „Vždy, keď máme nejakú motorku, snažíme sa zohnať aj dobový oblek a byť súčasťou žijúcej histórie,“ uzatvára Tomáš.

Súčasťou jazdy veteránov, ktorá mala zastávku v Dolnom Kubíne, bolo aj odovzdanie ocenení. Napríklad za najlepšie dobové obleky či vozidlá. Veterány si na Hviezdoslavovom námestí prišli pozrieť stovky Dolnokubínčanov.

redakcia

Mesto sa stalo opäť centrom Hviezdoslavovho Kubína

Aj tento rok sa v Dolnom Kubíne zišli talentované deti, mládež a dospelí v súťaži Hviezdoslavov Kubín.

Ide o celoštátnu postupovú súťaž a prehliadku v umeleckom prednese poézie a prózy, v tvorbe recitačných kolektívov a divadiel poézie. Je najstaršou a najprestížnejšou súťažou v umeleckom prednese a vrcholným podujatím, ktoré podľa Národného osvetového centra formuje kultúru slovenského národa. „Súťaž je rozsiahla, začína sa už v septembri. Prechádza jej množstvo kôl. Práve v Dolnom Kubíne sme preto, lebo je kolískou umeleckého prednesu a rodisko Hviezdoslava,” povedala Tatiana Šišková z Národného osvetového centra, ktoré súťaž zastrešuje.

Súťaž začala v stredu 21. júna a skončila v sobotu slávnostným galaprogramom a vyhlásením výsledkov. „V rámci programu je množstvo účinkujúcich recitátorov, ale aj divadelných súborov. Určite sú tu tí najlepší z celého Slovenska,” hovorí Šišková.

Súčasnou podujatia boli aj Vyšnoku-binske prviesenky, ktoré sú akýmiś Hviezdoslavovým Kubínom pre najmenších žiakov. Súťaž však nepatrila len najmenším, ale aj tým skôr narodeným, ktorí svoj talent ukázali v Čaplovičovej knižnici. Seniorenyky sú určené nielen seniorom, ale všetkým, ktorí majú radi umelecké slovo, či už píšu vlastnú tvorbu alebo sa podelia s interpretáciou oravských rodákov či iných slovenských a cudzojazyčných autorov.

Tento rok sa do celoštátnej súťaže prebojovalo 350 účastníkov. Každá kategória mala svoju vlastnú porotu.

Od vzniku Hviezdoslavovho Kubína v roku 1954 až po súčasnosť prešli jeho stupňami státisíce jednotlivcov. Z niektorých sa dokonca stali významné osobnosti. Boli to napríklad Július Satinský, Ľubo Roman, Karol Horák, Soňa Behulová-Müllerová, Lucia Hurajová či Milan Ondřík.

text a foto: redakcia

Novým dekanom filozofickej fakulty KU v Ružomberku je Dolnokubínčan

Do funkcie dekana Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku bol v stredu 17. mája slávnostne uvedený Dolnokubínčan Samuel Štefan Mahút. Vo veku 28 rokov sa stal pravdepodobne najmladším dekanom v slovenských dejinách.

„Keď prišlo toto pozvanie, keď ma oslovili pre službu dekana filozofickej fakulty, tak som to dlhšie zvažoval. Najskôr som povedal, že nie, ale potom po nejakých rozhovoroch, po vykomunikovaní istých vecí som povedal, že to predsa skúsím aj vzhľadom na pozitívne skúsenosti, ktoré mám ako absolvent tejto fakulty,” hovorí Samuel Mahút. Zaujímavosťou je, že aj predchádzajúci dekan filozofickej fakulty Marek Babic či Marián Kuna boli rovnako ako Mahút Dolnokubínčania. Počas inaugurácie zložil nový dekan slávnostný sľub. V príhovore prirovnal Filozofic-

kú fakultu KU k majáku, ktorý na mori čoraz zmätenejšieho súčasného sveta ponúka garanciu slobody slova, obhajoby tradičných hodnôt a poctivého racionálneho skúmania poznatkov vo svetle viery. Vyzdvihol tiež viaceré silné stránky fakulty a univerzity, a to vysoké čísla v prieskumoch spokojnosti, nízku nezamestnanosť absolventov, moderné vybavenie či rodinnú atmosféru. Zároveň vyzval študentov, aby sa so svojimi pozitívnymi skúsenosťami nebáli podeliť aj s ostatnými.

redakcia

Benefičným koncertom chceli podporiť nákup ríkše pre seniorov

Centrum sociálnych služieb Brezovec usporiadalo v piatok 16. júna v MsKS benefičný koncert. Vybierané peniaze plánujú investovať do kúpy ríkše, ktorá má slúžiť klientom na spríjemnenie voľného času. Diváci si mohli vychutnať hudobný program. „Boli nám nápomocné rôzne subjekty, ako Dominik Callo, pán Suja, Základná škola

Petra Škrabáka a celé podujatie moderoval Erik Vrábek z RTVS. Participovala aj skupina Šinálband a pani Brenkusová,” povedala riaditeľka CSS Brezovec Soňa Miháliková. „V súčasnosti sme už nazbierali 4 880 eur a plánujeme v tom pokračovať. Finančné zbierame aj cez donio.sk, cez QR kód, ale aj na rôznych akciách. Pán primátor nám tiež prisľúbil, že podujatia v Dolnom Kubíne budú organizované za účelom zbierky na ríkšu,” dodala. K ríkši je potrebné zakúpiť aj elektrobicykel, kolobežku a potrebnú výstroj. Osobný vozík s celým vybavením má hodnotu 14 850 eur.

text a foto: redakcia

Staci naskenovat QR kód a prispieť.

Kvôli rekonštrukcii križovatky sú v meste viaceré dopravné obmedzenia

V súvislosti so začiatkom ďalšej etapy rekonštrukcie križovatky pri Tescu začali platiť pre motoristov i chodcov v Dolnom Kubíne od 22. júna výrazné dopravné obmedzenia. Vzhľadom na úplné uzavretie križovatky, vrátane železničného priecestia, bolo potrebné urobiť v meste zmenu dopravno-organizačných značení. Tie by mali potrváť niekoľko mesiacov.

foto: redakcia

„Dôvodom uzávery sú logisticky náročné a nadväzujúce stavebné práce, ktoré nám neumožňovali čiastočné sprezajzdnenie tohto úseku. Začiatok prác bol preto naplánovaný v týchto dňoch a na letné prázdniny, aby sa minimalizovali negatívne dopady dopravných obmedzení. Dokončením rekonštrukcie tejto križovatky sa však vyriešia dopravné problémy v tomto úseku a celá križovatka bude bezpečnejšia najmä pre chodcov,“ povedal Ján Prílepok, primátor mesta. Podľa jeho slov je aj pri tejto etape krátka časová rezerva pre prípad neočakávaných skutočností, aby bola zabezpečená pripravenosť rekonštrukcie na finálnu časť počas úplnej vlakovej výluky, ktorá je plánovaná maximálne na niekoľko dní v druhej polovici augusta. „Najzložitejšou časťou celej investičnej akcie bude rekonštrukcia samotného železničného prejazdu počas úplnej výluky v druhej polovici mesiaca august. Všetky etapy, ktoré tomu predchádzajú, musia byť do tohto termínu ukončené,“ doplnil Prílepok.

Mesto si v minulosti vlastnou analytickou kamerou vypracovalo analýzu zaťaženia lokality a križovatky na ulici M. R. Štefánika a ČSA pri kaplnke. Z výsledkov mesto zistilo, že táto križovatka je v oboch smeroch zaťažená v priemere viac ako 9 000 vozidlami denne. Z toho je viac ako 1 700 nákladných vozidiel a autobusov. „Jedná sa o naozaj veľmi významné dopravné zaťaženie. Bolo nevyhnutné urobiť aj niekoľko zmien v organizovaní dopravy. Celú túto dopravu sme odklonili na hlavnú cestu I/70, cez ktorú prechádza niekoľko tisíc vozidiel denne smerujúcich z alebo do Poľska. Všetky vozidlá teraz prechádzajú cez križovatku pri obchodnej akadémii,“ objasnil primátor mesta s tým, že viaceré obmedzenia sa týkajú motoristov i chodcov.

Najvhodnejšie dopravné riešenie hľadali dopravní inžinieri, v hre bolo aj spustenie semaforov v križovatke pri obchodnej akadémii. Avšak po zvážení všetkých okolností a vyjadrení kompetentných inštitúcií vrátane Slovenskej správy ciest IVSC Žilina, OR PZ ODI Dolný Kubín, ktoré sa museli k tejto zmene organizácie dopravy počas rekonštrukcie vy-

jadriť, vybral Okresný úrad Žilina najlepšie riešenie. Rozhodol o uzávierkach a dočasných zmenách v organizovaní dopravy. „V prvých dňoch bolo na križovatkách a cestách v meste prítomných približne 8 až 10 príslušníkov štátnej polície a 2 až 3 príslušníci mestskej polície. V ďalších dňoch sú policajní príslušníci nasadzovaní podľa aktuálnej potreby, najmä v kritických dopravných hodinách,“ konštatoval Prílepok.

V súvislosti s úplným uzavretím križovatky na ulici Aleja Slobody, vrátane železničného priecestia, je doprava presmerovaná cez ulicu ČSA na ulicu M. R. Štefánika alebo cez obchodnú zónu ku kruhovému objazdu. Chodci majú cez železničné priecestie prechod zakázaný. „Motoristi, ktorí idú zo sídliska Brezovec do centra mesta alebo opačne, musia prejsť cez obchodnú zónu, prípadne okolo gymnázia,“ ozrejmil primátor mesta.

Obmedzenia sa dotkli aj križovatky pri obchodnej akadémii, kde došlo k čiastočnej zmene dopravy. Najhlavnejšia zmena sa udiala zo smeru z centra mesta, kde sa nedá ísť okolo obchodnej akadémie ku križovatke. Motoristi tak musia odbočiť na ulicu A. Sládkoviča (smerom ku pošte). Taktiež sa nedá zo smeru z Ružomberka odbočiť doľava k obchodnej akadémii na ulicu Radlinského. Zo smeru od ulice M. R. Štefánika motoristi nemôžu ísť rovno do centra mesta na ulicu Radlinského. Pri tejto križovatke sa zrušil pre peších aj jeden prechod pre chodcov zo smeru od Ružomberka (pri Národnom fronte). Prechod pre chodcov sa zrušil aj na kruhovom objazde pri pošte v smere k obchodnej zóne (Lidl).

Najväčšie obmedzenia v doprave teda nastanú kvôli rekonštrukcii križovatky pri Tescu počas letných mesiacov. V druhej polovici augusta nastane úplná výluka na železničnom priecestí pre vlakovú dopravu. „Do polovice augusta bude potrebné zrealizovať práce aj na ostatných úsekoch križovatky. Od križovatky Staničná a ČSA po priecestie, od priecestia smerom na Nemocničnú, od priecestia smerom na Železničiarov so zachovaním obsluhy ulíc Železničiarov a Berno-

lákovej, či dobudovanie nového priechodu pre chodcov na križovatke ulíc Staničná a ČSA. Taktiež je potrebné urobiť rozšírenie železničného prejazdu a dobudovanie chodníkov cez prejazd, prekládku svetelnej signalizácie v priecestí a celkovú obnovu rozbitej prejazdnej časti priecestia, či nové odvodnenie v týchto úsekoch. Na záver bude potrebné na všetky rekonštruované úseky ciest natiahnuť nový celistvý asfaltový povrch tak, aby bola predĺžená jeho životnosť a boli aj lepšie vyspádované,“ vysvetlil Prílepek.

Samospráva odporúča obyvateľom využívať na cestovanie verejnú hromadnú dopravu, prípadne iné dopravné prostriedky než autá. „Prosíme o zvýšenú trpezlivosť a toleranciu, keďže sa očakáva, že na cestách môžu vzniknúť dopravné zápchy. Veríme, že spoločnými silami sa nám podarí najbližšie mesiace zvládnuť čo najlepšie a na konci sa dočkáme novej, dobre fungujúcej križovatky,“ dodal na záver primátor.

Martin Buzna, mesto Dolný Kubín

Na návšteve Ukrajiny zažili naši poslanci aj letecký poplach

Poslanci Ondrej Bukna a Juraj Fačko počas tretieho májového víkendú navštívili ukrajinské mesto Kamianec-Podilskýj.

Dolný Kubín je partnerským mestom, preto boli jeho zástupcovia pozvaní na Dni mesta, ktoré toto 100-tisícové mesto na západe Ukrajiny zorganizovalo. A hoci neboli vo vojnovéj zóne, zažili aj sirény upozorňujúce na letecký útok.

Ukrajinci sa snažia žiť normálnym životom

„Mestu prišla pozvánka. Bol som oslovený ako človek, ktorý bol aj na hraniciach a nebojím sa ísť aj do takejto zeme. Všetko som si naštudoval. Pozrel som si, kde vlastne ideme, ako to tam je s vojnou, či to tam je zasiahnuté alebo nie. Vyhodnotili sme, že to pre nás nie je nebezpečné. Aj sme to komunikovali so známymi, ktorí sú na Ukrajine a pomáhajú. Povedali, že tam je to viac-menej nedotknuté vojnou. Iba ak po tej mentálnej stránke. Tak nebol dôvod neísť, nedať podporu nášmu partnerskému mestu tým, že tam prideme,“ vysvetľuje poslanec Fačko. „Brali sme to ako povinnosť, hlavne z toho dôvodu, že oni sa snažia čo najnormálnejším spôsobom fungovať aj napriek vojne. Keď sa teda niekto v takejto situácii o to pokúša, treba mu pomôcť a ukázať mu podporu,“ myslí si poslanec Bukna.

Poslanci cestovali na Ukrajinu cez Poľsko približne 11 hodín. Hovorí, že na cestách bolo vidieť niekoľko vojenských kolón, dvakrát ich aj skontrolovali vojaci, no cítili sa bezpečne. Víkendová sobota patrila najmä slávnostiam mesta. „Celý deň boli kultúrne podujatia. Niektoré boli na námestí, iné na športovom štadióne. Vystupovali súbory, študenti policajnej školy, ktorá bola celá presunutá z Charkova do Kamenca, pretože v Charkove sa teraz nedá fungovať. Po týchto akciách sme chodili, stretávali sme sa tam s predstaviteľmi mesta,“ hovorí Bukna. Okrem slovenskej zahraničnej delegácie prišli do Ukrajiny aj z lotyšskej Livany. V deň osláv boli prítomní aj ľudia z okolitých ukrajinských partnerských miest. Počas návštevy Ukrajiny boli poslanci aj svedkami poplachu v podobe sirén, ktoré upozorňovali na letecký útok. Vojnová oblasť sa pritom nachádzala 1000 či dvetisíc kilometrov od mesta, v ktorom sa nachádzali. Napriek tomu zažili letecký poplach.

Letecký poplach

„Najväčšie prevkapanie pre nás bolo to, že večer sme sa v hoteli zobudili na to, ako počujeme sirény a zároveň v rozhlase hlásili, že máme ísť do krytu sa skrýť, že je nahlásený letecký útok,“ hovorí o jednom zo zážitkov Juraj Fačko. „Hoci miestni

si z poplachu nič nerobili, my sme to brali ako reálnu vec, že tá bomba môže naozaj spadnúť. Spali sme v hoteli v najvyššej budove mesta na najvyššom poschodí. Vyhodnotili sme, že keď tá bomba spadne, spadne zrejme na nás, takže keď bol poplach, šli sme poslušne do krytu a tam sme hodinu počkali,“ spomína Bukna.

Obaja poslanci si na miestnych všimli húževnatosť a odhodlanie postaviť sa za svoju krajinu, vydobýť si slobodu a vyhrať vojnu. „Emotívne bolo to, ako sme navštívili námestie, na ktorom boli vyobrazení padlí vojaci od osemnást do päťdesiatpäť rokov a naši sprievodcovia, ktorí sa tam o nás starali, poznali tých ľudí osobne. Keď sme prechádzali cez deň okolo toho námestia, tak tam bolo vidieť ľudí, ktorí tam trúchlia pri tých portrétach svojich detí a svojich manželov,“ hovorí Bukna. Aj napriek tomu, že boli obaja poslanci v bezpečnej oblasti, vojnu bolo cítiť. Pripomínajú ju vojaci v uliciach, pamätník obetiam, ale aj letecké popluchy. Strach v meste necítiť, iba veľké odhodlanie. Ľudia chcú žiť plnohodnotne nielen kvôli sebe, ale najmä kvôli svojim deťom. „Pre mňa osobne bolo najemotívnejšie vidieť odhodlanie a vďaka ľudí, že sme tam boli. Tiež aj rozhodnutie bojovať za svoju zem, vyhrať vojnu a získať opäť slobodu. Dni mesta neboli organizované ako nejaká oslava, ale skôr ako pripomenutie si normálneho života,“ zhodujú sa obaja poslanci.

Obyvatelia mesta Dolný Kubín práve tomuto mestu pomohli nielen finančne, ale aj humanitárne. „Bolo vidieť aj na primátorovi mesta, že je vďačný. Aj keď možno vzťahy medzi našimi mestami nie sú až také silné, no naša pomoc bola pre nich dôležitá a vážna si ju,“ hovorí o dojmach z Ukrajiny Juraj Fačko. Poslanci cestovali z Kamenca v nedeľu skoro ráno. Zastavili ich hranice, kde strávili 7,5 hodiny čakania v rade. Obaja si v tomto momente uvedomili, aké dôležité je byť súčasťou Európskej únie.

redakcia; foto: O. Bunka, J. Fačko

foto: ŽSK

Na Orave a Liptove začína jazdiť 95 moderných autobusov

Do vozového parku u zmluvného prepravcu prímestskej autobusovej dopravy ARRIVA Liorbus pribudlo 95 nových autobusov. Tie budú jazdiť v regiónoch Orava a Liptov.

I Autobusy budú premávať na linkách v okresoch Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš, Námestovo, Ružomberok a Tvrdošín. Klúče od nových autobusov odovzdala symbolicky spoločnosť ARRIVA v stredu 31. mája aj za prítomnosti predsedníčky Žilinského samosprávneho kraja Eriky Jurinovej.

Moderné vozidlá

„Od 1. júna začína platiť nová zmluva, ktorá bola vysúťažaná na obdobie desiatich rokov. S tým súvisia aj nové podmienky, ktoré naši poskytovatelia verejnej autobusovej dopravy musia plniť. A s tým súvisí aj to, prečo sme sa dnes zišli. Vitáme nových deväťdesiatpäť autobusov, ktoré zvýšia kvalitu cestovania našich cestujúcich. Som veľmi rada, že pri tejto príležitosti môžeme oznámiť aj nové cestovné poriadky, ktoré súvisia s navýšením počtu kilometrov, najmä na Orave,“ povedala županka Erika Jurinová.

K výbave nových vozidiel prímestskej pravidelnej autobusovej dopravy patrí klimatizácia, wifi pripojenie či USB nabíjačky na mobilné telefóny a tablety. V autobusoch tiež nechýbajú informačné elektronické tabule a akustický informačný systém pre nevidiacich a slabozrakých. Veľká časť autobusov bude nízkopodlažná s povinným naklá-

paním vozidla pri zastavení na zastávke pre pohodlnejší nástup a výstup cestujúcich. Informácie o trase linky budú zobrazované na digitálnych displejoch, umiestnených z vonkajšej aj vnútornej strany vozidla. Úplnou novinkou výbavy nových autobusov bude ich označenie číslom linky prostredníctvom digitálnej tabule, a to aj na zadnej strane vozidla.

Nové cestovné poriadky

„Vodičom som už dvadsaťosem rokov. Je jasné, že tieto autobusy sú iné, oveľa lepšie. Všetko je už ovládané elektronikou, už aj s cúvacími kamerami. Je to pohodlnejšie, dokonca mám pocit, akoby som jazdil v osobnom aute,“ povedal Stanislav Zemenčík, vodič autobusu. Táto investícia sa pohybovala vo výške 16,2 milióna eur. Podpísaná zmluva je viazaná aj na ďalšie investície počas nadchádzajúcich rokov,“ povedal Karol Petőcz, generálny riaditeľ spoločnosti ARRIVA Liorbus.

Od prvého júna vstupujú do platnosti aj nové cestovné poriadky v oboch regiónoch. Kraj sľubuje väčšiu intenzitu spojov, odchody liniek v pravidelných intervaloch a tiež aj lepšiu nadväznosť spojov medzi autobusmi a vlakmi.

redakcia

Cestný úsek Žilina – Párnica rekonštruujú za 7,5 milióna

V prvej polovici apríla začala rozsiahla rekonštrukcia cesty v úseku Žilina – Párnica. Rekonštrukcia cesty potrvá do konca tohto roka. Žilinský samosprávny kraj (ŽSK), ktorý opravu zastrešuje, informoval, že s rekonštrukciou súvisia aj dopravné obmedzenia.

I „Stavba bola odovzdaná 13. apríla. V súčasnosti prebiehajú ďalšie etapy rekonštrukcie ciest medzi Žilinou a Párnicom. Časť sa realizovala minulý rok a dokončenie potrebujeme urobiť do konca tohto roka. Do októbra sú nainštalované všetky termíny alebo jednotlivé harmonogramy. Musíme to ukončiť, pretože ide o financie, ktoré sa čerpajú ešte z tohto programovacieho obdobia, ktoré už definitívne končí na konci roka,“ povedala k rekonštrukcii cesty predsedníčka ŽSK Erika Jurinová. Na celom úseku Žilina – Párnica dochádza k oprave 7 mostov, troch križovatiek a v rámci priepustov aj obnova asfaltového koberca. Celý projekt je v sume 7,5 milióna eur. Ako prvé obnovili práce po zimnej prestávke na rekonštrukcii

mosta Krasňany, pokračovať budú tromi mostami v katastrálnom území v Belej a Terchovej.

Viacere obmedzenia pre šoférov

„Pracuje sa naraz na viacerých úsekoch. Súvisia s tým aj obmedzenia pre šoférov, ktoré prosíme, aby akceptova-

li. Bude to opäť náročná sezóna,“ hovorí županka. V rekonštruovaných úsekoch je doprava presmerovaná dočasným dopravným značením do jedného jazdného pruhu. Vo vytipovaných úsekoch je tiež riadená inteligentnými semaforami, prípadne regulovčikmi. „Čo sa týka opráv samotného úseku Zázrivá – Pár-

nica, ide o rekonštrukciu dvoch mostov a priepustu. V Zázrivej sa bude tiež stavať oporný múr a zhruba na ôsmich kilometroch ciest by mala byť prevedená aj obnova asfaltových zvrškov,“ uviedla Jurinová.

redakcia

V meste kreuajú študentský parlament

V Dolnom Kubíne vzniká Rada mládeže, ktorá je novou formou študentského parlamentu. Poradný orgán bude pomáhať samospráve zveľaďovať mesto.

Na prvom stretnutí s primátorom boli prítomní zástupcovia z radov študentov všetkých stredných škôl. „Už dva roky funguje neformálna skupina, ktorá sa volá Mladí za mesto. To bola tá prvá iskra, ktorá inšpirovala primátora, aby šiel týmto smerom a aby ju zoficiálnil,“ hovorí Ondrej Mäsiar, ktorý je mentor spomínanej skupiny mladých. Doteraz si skupina Mladí za mesto vytvárala a organizovala rôzne aktivity sama. „Každý mesiac robí Art Club,

stretnutie, kde spolu maľujú a zavolajú aj ľudí z mesta, pretože sú prizvaní i mnohí umelci. Pomáhajú aj na veľkej akcii Leto v parku a rovnako organizovali aj Halloween party, kde prišlo 200 ľudí. Je super, že mladí si vymyslia nápady, ktoré ich bavia, a potom ich robia aj s väčším zanietením,“ hovorí Mäsiar. „Stretávame sa raz do týždňa, každý pondelok v priestoroch obchodnej akadémie. Myslím si, že spolupráca s mladými je v našom meste na veľmi dobrej úrovni, stále je však šanca sa zlepšovať,“ hovorí Dorota Večereková, ktorá je predsedkyňou Rady mládeže.

Na prvom stretnutí bola prítomná aj poslankyňa Emília Jurčíková, ktorá sa na vytvorení Rady mládeže podieľala. Podľa poslankyne by nemala byť Rada mládeže len poradným orgánom, ale aj

prevziať iniciatívu a priniesť svoje nápady. Rada mládeže má podľa štatútu maximálny počet 15 členov. Okolo nej sa však môže vytvárať veľká skupina mladých ľudí, ktorá sa bude spolupodieľať na smerovaní mesta.

text a foto: redakcia

Komasácia v Kňažej je v druhej fáze

Sceľovanie pôdy v katastrálnom území Kňažia je v druhej fáze. Prvá zahŕňovala vyšetrenie vlastníctva, čiže oboznámenie sa s terénom, geodetické zameranie a vyhotovenie registra pôvodného stavu.

Znamená to, že každý vlastník bol informovaný o výmere a hodnote svojich pozemkov. „Teraz sme v druhej časti, a to je samotný projekt pozemkových úprav. Je to najdôležitejšia časť. Najskôr sme vyhotovili projekty poľných ciest, projekty spoločných zariadení a opatrení. Prešlo to všetkými orgánmi, ktoré sa mali k tomu vyjadriť. Či už životným prostredím, ochranou životného prostredia, orgánmi inžinierskych sietí, čiže vodármi, plynármi, elektrikármi. Vyjadrili sa všetci, ktorí sa v danom katastrálnom území nachádzajú. Znamená to, že máme katastrálne územie naprojektované z hľadiska funkčnosti. Teraz je tá najdôležitejšia časť, a to je projektovanie nových parcel,“

vysvetlil Pavol Dibdiak z geodetických a kartografických prác. Geodetická spoločnosť vypracuje návrh, ktorý prejde schválením všetkých vlastníkov. Takto sa uistia, že všetci vlastníci súhlasia so zásadami prerozdelenia pozemkov.

Parcely sa umiestnia podľa ich účelu

„V etape prerokovania požiadaviek vlastníkov sme v priebehu dvoch týždňov v obci Kňažia zabezpečovali jednanie s týmito vlastníkmi. S každým sme osobne hovorili o tom, čo plánuje s tými pozemkami robiť. Ľudia si teda povedali, či idú gazdovať, obhospodarovať alebo to dajú do nájmu. Zohráva to veľkú rolu pri umiestňovaní nových pozemkov,“ objasnila Beáta Kormančíková, hlavná radkyňa Pozemkového a lesného odboru na Okresnom úrade DK. Na základe pripomienok vlastníkov sa nakreslí rozdeľovací plán, ktorý musí byť opäť schválený všetkými držiteľmi parcel. „Po odsúhlasení rozdeľovacieho plánu účastníkmi prejdeme do tretej časti, a to je vykonanie projektu. Spočíva to vo vytýčení všetkých nových pozemkov v teréne. Nové pozemky sa

potom zapisujú na kataster do stavu KNC registra, budú zapísané v listoch vlastníctva,“ doplnil Pavol Dibdiak.

Vlastníci za komasáciu neplatia

Na podnet Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka nariadil Okresný úrad v mestskej časti začatie projektu pred dvomi rokmi. Jedná sa o výmeru 720 hektárov, ktoré vlastní 350 účastníkov. Komasácia je hradená z eurofondov. „Je veľmi dobré, že v Kňažej prebiehajú komplexné pozemkové úpravy. Rozsahom zaberajú takmer celé územie Kňažej. Dobrou správou, aj pre domácich obyvateľov, je, že sú kompletne hradené z prostriedkov štátu v sume niekoľko stotisíc eur. Rozdrobené pozemky by sa mali usporiadať a každý by mal vlastniť nejakú svoju parcelu, respektíve s minimálnym počtom vlastníkov,“ informoval primátor Ján Prílepok.

Na celý proces úprav dohliada Okresný úrad. Zabezpečuje, aby bol zákon dodržaný pre všetkých vlastníkov rovnako.

redakcia

Zachránila 4 ľudské životy, ocenila ju aj prezidentka

Pomoc, ochota a ľudskosť. Aj týmito slovami by sme mohli charakterizovať Jaroslavu Bednárovú z Dolného Kubína. V Centre pre deti a rodiny v Istebnom pracuje už 27 rokov, deväť ako dobrovoľníčka v Červenom kríži.

I Tu sa naučila nebáť sa poskytnúť prvú pomoc, vďaka čomu zachránila štyri ľudské životy. Jej odvahu ocenila začiatkom mája aj prezidentka Slovenska Zuzana Čaputová. Jaroslava Bednárová nám porozprávala, ako sa dostala do Červeného kríža, ako zachránila náhodných ľudí, ale najmä to, že pomoc druhým ju robí šťastnou.

Prvú pomoc poskytla aj „naostro“

„V Červenom kríži som deväť rokov, konkrétne v miestnom spolku Slovenského Červeného kríža Istebné. Oslovila ma Mária Lebedová a mňa to začalo postupne naplňať,“ hovorí Jaroslava Bednárová. Dobrovoľnícky sa zúčastňovali aj súťaži, odkiaľ si odnášali väčšinou prvé miesta. Jaroslava Bednárová priznáva, že práve vďaka nim získala väčšiu prax v poskytnutí prvej pomoci. Na jednej zo súťaží dokonca dostali ocenenie za pomoc mužovi, kvôli čomu napokon meškali na vyhodnotenie. „Dostali sme ocenenie za to, že sme zachránili bezdomovca, ktorý mal gangrénu. Našli sme ho sedieť na lavičke, keď sme sa vracali zo súťaže z Memoriálu Vladimíra Harineka. Už malo byť vyhodnotenie, no my sme meškali. Zaujímali sme sa o toho chlapa, ktorý tam len tak sedel na lavičke. Bol aj pod vplyvom alkoholu, ale zisťovali sme, čo mu je,“ hovorí Bednárová.

Napokon prichádzali momenty, keď si poskytnutie prvej pomoci mohla dobrovoľníčka vyskúšať aj naostro. „Potom som išla na dovolenku s mojimi vnúčatami do Podhájskej. Tam nám pred očami odpadol chlap, silný, vysoký. Spadol pred nami. Povedala som vnukovi, že by bolo dobré, aby mu pani dala rýchlo deku. Podľa mňa to bol epileptický záchvat, ale ja to neviem plne vyhodnotiť. Volali sme rýchlu. Dávala som ho do stabilizovanej polohy,“ spomína si Bednárová. O krátky čas pomáhala opäť. Tentokrát pri dopravnej nehode v Istebnom. „Mala som nočnú v robote a počula som buchot, auto havarovalo do stromu. Boli v ňom mladí ľudia. Bolo to v noci, prišiel tam ešte jeden pán, tak sme spolu volali sanitku a počkali sme, kým prišla. Tretí život som zachránila pánovi, ktorého som oživovala pred príchodom záchranky,“ Pán sa prebral, J. Bednárová ho dala do stabilizovanej polohy, a potom si ho už prevzala záchranná služba. Pomoc druhým ju naplňa a povzbudzuje k nej aj ostatných.

Ocenená prezidentkou

„Kým som nerobila v Červenom kríži, nevedela som resuscitovať, podať prvú pomoc, dať človeka do stabilizovanej polohy. Jednoducho by som asi len volala 155. Teraz som sa naučila teoreticky i praxou oveľa viac a pomáham takto ľu-

ďom. Aj keď niekto nevie pomôcť, presne poskytnúť prvú pomoc, je dôležité sa aspoň pristiaviť a zavolať rýchlu zdravotnú pomoc,“ nabáda pani Bednárová k záujmu o záchranu iných. Začiatkom mája bola rodáčka z D. Kubína ocenená za záchranu životov aj prezidentkou Zuzanou Čaputovou. Prezidentka si do Bratislavy pozvala viacerých dobrovoľníkov, aby sa im podakovala za prácu, ktorú vykonávajú. „Bola som tam kvôli zachráneným štyrom životom. Boli to najskôr len tri životy, ale predtým, ako som išla do Bratislavy, tak sa stalo u nás v Istebnom, že mal jeden pán alergiu na lieky. Užil dvojkombináciu liekov a dostal alergiu. Mali na mňa číslo, tak mi zavolali. Ja som prišla. Mal opuchnutý jazyk a peru, čiže sa začínal dusiť. Vravím, podme rýchlo do auta a do nemocnice. No a náhodou som sa zoznámila v Bratislave s jednou pani z Nových Zámkov, vymenili sme si skúsenosti a ona ma pred pani prezidentkou prezradila, že to nie sú tri zachránené životy, ale štyri,“ hovorí dobrovoľníčka.

Jaroslava Bednárová pracuje 27 rokov v Centre pre deti a rodiny v Istebnom. Pociťuje, že môže dať deťom kúsok zo seba je však pre dobrovoľníčku, ktorá pracuje aj v Červenom kríži, najpodstatnejší.

redakcia

Dolnokubínske zdravotné sestry získali ocenenie Biele srdce

Starajú sa o pacientov vo chvíľach, keď im zlyháva zdravie. Spreádzajú ich na vyšetreniach, snažia sa im spríjemniť pobyt v nemocnici. Hoci nie všetci pacienti majú v súvislosti s fungovaním zdravotníctva pozitívne spomienky, predsa len si spomenú na zdravotnú sestru, vďaka ktorej sa cítili lepšie. Ktorá ich upokojila pred operáciou, podala lieky a na malú či dlhú chvíľu bola anjelom strážnym.

Medzinárodný deň sestier sa celosvetovo oslavuje 12. mája. Pri tejto príležitosti ocenila Regionálna komora sestier SKSaPA a pôrodných asistentiek v Dolnom Kubíne päť sestier v kategóriách Sestra v praxi a Sestra manažér.

„Toto ocenenie sa udeľuje na celoslovenskej úrovni ale aj na regionálnej. Naša komora už dlhé roky neoceňovala sestry na regionálnej úrovni, a preto sme sa rozhodli ako rada regionálnej komory, že sa vrátíme k týmto oceneniam, nakoľko si to tieto sestry zaslúžia. Ocenenia vydáva Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek v Bra-

tislave. My ako regionálna komora si môžeme navrhnúť sestry, ktoré spĺňajú atribúty pre ocenenie,“ vysvetľuje prezidentka reg. komory Silvia Zelníková.

Regionálna komora sestier a pôrodných asistentiek v Dolnom Kubíne ocenila sestry v praxi. Ide o ocenenie pre ženy, ktoré dlhoročne vykonávajú svoju prácu. Druhou kategóriou bola Sestra manažér. Ocenenie získali tie, ktoré pracujú vo vedúcich funkciách. „Prax sestier je veľmi náročná. Nielen na prácu, ale na pohľad spoločnosti. Spoločnosť v poslednom čase, aspoň teda z môjho pohľadu, vníma sestru veľakrát ako pomocníčku, často nepotrebnú alebo ako nejakú slúžku, ak by som až tak musela dehonestovať toto povolanie. Povolanie je to nádherné, nie je to práca, ale naozaj celoživotné rozhodnutie vykonávať túto prácu. Pri pohľade na ťažké obdobie spred dvoch rokov, čo sa týka koroidového času, treba povedať, že vtedy mali sestry neskuutočný zaberák. Veľakrát pracovali až v neludských podmienkach, práca bola veľmi náročná,“ povedala prezidentka regionálnej komory Silvia Zelníková.

Vedenie nemocnice na sestry zabúda
V kategórii Sestra v praxi získali ocenenie Biele srdce Antónia Prílepková, Daša

Kravjarová a Margita Slameníková. „Veľmi som bola prekvapená. Potešila som sa, pretože za štyridsaťpäť rokov to bolo prvýkrát, čo si niekto spomenul. Skôr nás ocení komora ako naše vedenie, tí si na nás moc nespomenú. Bolo to milé prekvapenie,“ teší sa z ocenenia detská sestra Antónia Prílepková. „Ocenenie Biele srdce je pre mňa veľká česť a som veľmi milo prekvapená, že naša komora toto dokázala urobiť, že nás takto ocenila a že si vážia našu prácu,“ hovorí detská sestra Daša Kravjarová. „Za tých 51 rokov, čo som v zdravotníctve, sa mi ešte nestalo, aby si ma niekto všimol a ocenil moju prácu,“ teší sa aj zdravotná sestra Margita Slameníková.

Rovnaké pocity mali aj sestry, ktoré získali Biele srdce v kategórii Sestra manažér Eva Zelinová a Helena Kyselová. „Som veľmi milo prekvapená. Vedenie našej nemocnice nás až tak neoceňuje, ale teší ma, že regionálna komora si na nás spomenula,“ hovorí vedúca sestry chirurgie Eva Zelinová. „Veľmi ma to potešilo, že moja dlhoročná práca bola takto ocenená. Vážim si to,“ povedala pre mestskú televíziu Dolný Kubín Helena Kyselová, vedúca sestry na ortopedii.

redakcia

Zdravotnícka škola hostila celoslovenskú súťaž v poskytovaní prvej pomoci

V prvej polovici júna sa v areáli Gäcela stretli budúci zdravotníci z celého Slovenska, aby si zmerali zručnosti a vedomosti v poskytovaní prvej pomoci. Tú mali študenti poskytnúť priamo v teréne na pripravených modelových situáciách.

Do finále 15. kola súťaže zdravotníckych škôl v súťaži prvej pomoci sa dostalo 12 zdravotníckych škôl.

„Finále predchádzali najprv celoškolské kolá vo všetkých tridsiatich zdravotníckych školách. Potom boli tri regionálne kolá, to znamená západoslovenské, stredoslovenské a východoslovenské regionálne kolo. Tie najlepšie družstvá postúpili do celoslovenského finále,“

vysvetľuje Miroslav Sekula, prezident Asociácie zdravotníckych škôl. Pre súťažiacich bolo pripravených 6 súťažných stanovišť, z toho 5 modelových situácií a 1 vedomostné stanovište. O konkrétnych situáciách sa študenti dozvedeli až pred začiatkom súťaže. „Ani ja ich nepoznám. To musí byť tajné. Väčšinou je jedno stanovište, ktoré ilustruje hromadné nešťastie. Potom sú obyčajne domáce a športové úrazy, dopravná nehoda a tak ďalej. Čiže všetko to, čo život prináša,“ hovorí Sekula. Zdravotníci si museli poradiť s úrazom v domácnosti a náhlym stavom, dopravnou nehodou i hromadným nešťastím.

Cieľom súťaže bolo preveriť vedomosti a zručnosti žiakov na modelových situáciách a zároveň poskytnúť rýchlu a efektívnu prvú pomoc na namaskovaných figurantoch. Poskytovanie prvej pomoci hodnotili profesionálni záchranári aj sestry z oddelenia anesteziológie a intenzívnej medicíny. Organizátorom súťaže bol po prvýkrát Dolný Kubín.

„Stredná zdravotnícka škola v Dolnom Kubíne organizuje túto súťaž vďaka vylosovaniu zo všetkých škôl, ktoré sú združené v Asociácii zdravotníckych škôl. Každoročne sa táto súťaž koná na niektorej hosťujúcej zdravotníckej škole. Naša škola tento rok nesúťaží, lebo sme organizátori, a teda by sme mohli mať oproti ostatným nefér výhodu,“ vysvetľuje Alojz Šutý, riaditeľ Strednej zdravotníckej školy v D. Kubíne.

Pre súťažiacich a hostí bol pripravený aj doplnujúci program. Išlo o návštevu Bajčiovskej veže či monitoring zdravia, pri ktorom merali vitálne funkcie. Nechýbalo ani edukačné stanovište s modelovými situáciami v anglickom jazyku. Počas súťaže sa prezentovali aj hasiči z D. Kubína či Ozbromený sily SR. Víťazom súťaže sa stala Stredná zdravotnícka škola z Prešova. Druhé miesto si vybojovali mladí zdravotníci z Bratislavy a tretie z Rožňavy.

redakcia

Astrobiologička Michaela Musilová: Pripravujeme sa na to, aby sme raz v skutočnosti mohli žiť na Marse

O svojom príbehu, ktorý bol poprepletaný nielen úspechmi, ale aj ťažkým obdobím, prišla do Oravskej knižnice Antona Habovštiaka porozprávať Michaela Musilová. A priniesla aj svoju autobiografiu.

foto: redakcia; archiv M. Musilovej

Od ôsmich rokov sníva o tom, že sa stane astronautkou. Dnes je úspešná slovenská astrobiologička a riaditeľka simulovaných marťanských a mesačných misií na výskumnej stanici v USA.

Svoj príbeh vyrozprávala aj v knižke

„Knižka vyšla v roku 2020. Iniciatíva vzišla z vydavateľstva Artis Omnis. Už niekoľko rokov ma sledovali a páčili sa im nielen moje aktivity, ale aj môj životný príbeh. A tak prišli s návrhom, aby som priblížila svoj osud ľuďom na Slovensku. Môj pracovný program je však natoľko plný, že žiaľ, nebolo možné, aby som knihu napísala sama. Spojili sme sa teda s autorkou Luciou Lackovičovou a spolu sme ju napísali,“ približuje Michaela. Knižná publikácia popisuje život dnes už úspešnej Slovenky od útleho detstva až do roku 2020. Aj to, ako prekonala rôzne náročné situácie, aby sa dostala do NASA a stala sa simulovanou astronautkou. „Momentálne žijem v New Yorku. V Amerike pôsobím už niekoľko rokov. Študovala som v zahraničí, pracovala pre NASA a zároveň i študovala, napríklad v Anglicku, v Japonsku i na rôznych iných miestach. Usadila som sa nedávno na Havaji, tam som viedla stanicu HI-SEAS, ktorej som bola riaditeľkou. Pod záštitou NASA a iných vesmírnych organizácií som riadila rôzne simulované misie,“ prezrádza úspešná astrobiologička a jedným dychom dodáva, že sa stále snažila pomôcť Slovensku.

Simulované misie

„Momentálne som hosťujúcou profesorkou na FEI STU v Bratislave. Som konzultantkou pre slovenskú vesmírnu firmu Needronix. Na Slovensku robím rôzne popularizačné vzdelávacie aktivity, preto tu aj často chodím. Aj keď tu už dlhodo-

bo nežijem, stále teda mám so Slovenskom veľké spojenie,“ hovorí Musilová.

Astrobiologička má dnes za sebou už viac ako 30 simulovaných misií. Počas nich sa snaží vytvoriť prostredie podobné Marsu či Mesiacu. „Ako by ste si asi mali predstaviť simulované základne na Mesiaci či na Marse? Ľudia tu bývajú vo veľmi malom prostredí. Je to mini bunka v priemere dvanásť metrov, kde šesť ľudí musí prežiť spolu niekoľko týždňov až rok. Robíme všetko tak, ako keby sme boli v skutočnosti na Marse. Jeme lyofilizované, vysušené astronautské jedlo. Ak ideme von, musíme si obliecť skafander, vykonávame akoby výskum v teréne. Všetko však len s povolením z riadiaceho strediska, ktoré je niečo ako NASA Houston, ktorý poznáme z filmov. Vnútri sme odizolovaní od celého sveta, s rodinou a blízkymi komunikujeme len mailom. Všetko je nasimulované tak, aby to bolo čo najrealistickejšie. Ide o prípravu na to, aby ľudia raz v skutočnosti mohli žiť aj na Marse,“ popisuje svoju prácu astrobiologička.

Donedávna si NASA na misie vyberala hlavne vojakov či letcov, prípadne inžinierov a vedcov. Museli mať aj určitú fyzickú kondíciu a spĺňať mnoho požiadaviek. „Ale ja som sa ako riaditeľka snažila otvoriť stanicu celému svetu, aby to nebolo obmedzené len pre Američanov a len pre určitý typ človeka. A naschvál som skúšala do misií zobrať aj iných ľudí, napríklad učiteľov, novinárov, umelcov, ľudí, ktorí majú aj iné vzdelanie, iný pohľad na svet. Mala som tam ľudí rôznych národností i náboženstiev. Čím pestrejšia bola posádka, tým bola misia úspešnejšia,“ približuje simulované misie mladá vedkyňa.

Slováci nemajú veľkú šancu dostať sa do vesmíru

Michaela hovorí, že aj na základe jej príkladu sa vesmírne agentúry pomaly učia odbúravať typické stereotypy. Musia pochopiť, že nejde o vyškolenie, ale o to, akí ľudia sú, či vedia dobre komunikovať, dobre spolu vychádzať a byť trpezliví. Mladej vedkyne sme sa tiež spýtali, či by šla aj na skutočnú misiu v prípade, ak by bola oslovená. „Áno, určite. Pracujem na tom celý život, asi od takých ôsmich rokoch sa snažím o to, aby som sa stala astronautkou. Ešte stále je to pre mňa vzdialený sen, lebo ako Slovenka. Nie je teda veľa možností, ako by som sa mohla dostať do vesmíru. Možno cez Európsku vesmírnu agentúru, ale tam sa ďalší výber bude konať približne až o desať rokov. Slováci však nemajú veľkú šancu uspieť. Štát by totiž musel do Európskej vesmírnej agentúry prispievať omnoho viac peňazí, aby sme mali aspoň nejakú šancu,“ vysvetľuje Michaela a dodáva, že aj cez NASA je to náročné, musela by mať totiž americké občianstvo. „Aj napriek týmto obmedzeniam robím všetko pre to, aby sa mi raz podarilo do vesmíru aspoň nakuknúť, ideálne ísť robiť výskum a snáď aj hľadať život na Marse,“ vyznáva sa zo svojich túžob Michaela.

A hoci má Michaela množstvo funkcií a aktivít, jej zameraním je astrobiológia, teda výskum života vo vesmíre. „Študujeme, ako vznikol život na Zemi a či by ľudia mohli existovať aj mimo Zeme, tiež to, či existujú mimozemšťania. Keďže ide o tak široký odbor, väčšinou sa vedci zamerajú na určité jednotlivosti. Napríklad ja som sa sústredila na biológiu, konkrétne na štúdium organizmov, ktoré dokážu prežiť v extrémnych podmienkach, takzvané extrémofily. Študujem, v akých extrémoch dokáže život prežiť. Astrobiológia je rôznorodá. Ide aj o hľadanie planét a mesiacov, ktoré sú podobné Zemi, tiež o štúdium povrchu, napríklad Marsu, či tam kedysi boli podmienky vhodné pre život,“ približuje obrovský záber tejto vednej disciplíny slovenská vedkyňa. Pre mladú astrobiologičku sú inšpirujúce aj sopky. Keď mala sedem rokov, práve vďaka nim zistila, ako veľmi ju baví príroda a výskum. Hoci neboli jej hlavným záujmom, podvedome ju počas života neustále sprevádzali.

Rada cestuje a žije minimalisticky

„Keď som sa neskôr stala riaditeľkou stanice HI-SEAS, pracovala som na sopke vo výške 2 500 metrov. Tam som viedla simulované misie. Túto sopku sme využívali pre náš vesmírny výskum, a to je preto, že povrch Marsu a Mesiaca pokrývajú sopečné kamene podobné tým, ktoré vieme nájsť napríklad aj na Havaji. Takže náš výskum bol priamo spojený s tým, čo budú snáď raz ľudia skúmať na Marse či Mesiaci,“ hovorí

Michaela. Vysvetľuje tiež, že v sopečných prostrediach existujú lávové tunely. Sú to jaskyne, ktoré sú vytvorené počas sopečnej erupcie. Vedci vedia, že existujú aj na Marse. A práve v týchto tuneloch by podľa Michaely mohol existovať život. „Tunely sú pod zemou. Môže sa tam nachádzať voda. Mohli by tam byť priaznivé podmienky pre život, a preto my, astrobiológovia, študujeme tieto tunely na Zemi, aby sme prípadne podobné tunely mohli skúmať na Marse a snáď tam aj raz nájsť nejaký život,“ nachádza paralely vedkyňa.

Aj napriek tomu, že je vášnivá cestovateľka, žije minimalistickým životom. A tento spôsob odporúča aj ostatným. Hoci precestovala veľa krajín, mnoho hmotného si z cesty nepriniesla. Hovorí, že občas podporí miestnych umelcov zakúpením vlastnoručne vyrobeného šperku. „Tým, že som minimalista, viem odolať tomu zbierať rôzne veci. Keď už si niečo kúpim, tak sú to práve šperky, ale nie nejaké drahokamy. Napríklad teraz mám akurát na sebe šperky od miestnej umelkyne zo Španielska. Okrem toho sa snažím nič nezberať a naopak chcem motivovať aj ďalších ľudí, aby tiež žili trochu viac minimalisticky. Hromadenie vecí totiž zbytočne znečisťuje prostredie. Keď ľudia vyhadzujú rôzne predmety, ktoré nepotrebujú, keď nerecyklujú, keď sa nesnažia viac šetriť vecami, vidíme, aký to má obrovský dopad na životné prostredie,“ konštatuje a zároveň radí Musilová. Aj preto sa teraz venuje novému projektu Astrokoruna Zeme. Ide o sériu výskumno-vzdelávacích expedícií na najvyšší vrchol na každom svetadieli v priebehu najbližších troch rokov. Prvým vrcholom kontinentu, ktorý astrobiologička doktorka Michaela Musilová zdolala, bolo Kilimandžáro. Študovala tam dramaticky sa meniace životné prostredie a najmä organizmy, ktoré dokážu prežiť v extrémnych podmienkach.

redakcia

Oravská knižnica získala ocenenie za regionálny rozvoj

Oravskej knižnici A. Habovštiaka udelili ocenenie Inovácia Žilinského kraja 2022. Zvíťazila spomedzi šiestich nominovaných projektov v kategórii Regionálny rozvoj. Svoje prvenstvo získala vďaka projektu Digitálna čítareň KUBO CLUB. „Je to naozaj inovatívny projekt. Oravská knižnica prišla na Slovensku ako prvá s detskou digitálnou čítárňou. Ide o digitálne knihy, ktoré sú zalomené s obrázkami a dajú sa čítať vo všetkých smart zariadeniach. To znamená cez telefón, smart

televízor, počítač, notebook i tablet. Všetci čitatelia Oravskej knižnice, ktorí majú zaplatené členské, sa môžu bezplatne prihlásiť a stiahnuť si digitálne obrázkové knihy,“ vysvetlil riaditeľ Or. knižnice Antona Habovštiaka Roman Večerek.

Digitálna čítareň je zameraná najmä na deti vo veku od 2 do 10 rokov. KUBO CLUB prináša prístup k viac ako 1000 detským knihám. Nájdete tam aj knihy v cudzom jazyku ako v angličtine alebo aj ukrajinčine. Týmto projektom sa inšpirovalo ďalších 16 knižníc.

redakcia

Aké boli lásky našich dejateľov?

To rozpovie nová výstava vo Florinovom dome, ktorá je pre návštevníkov prístupná do 21. júla.

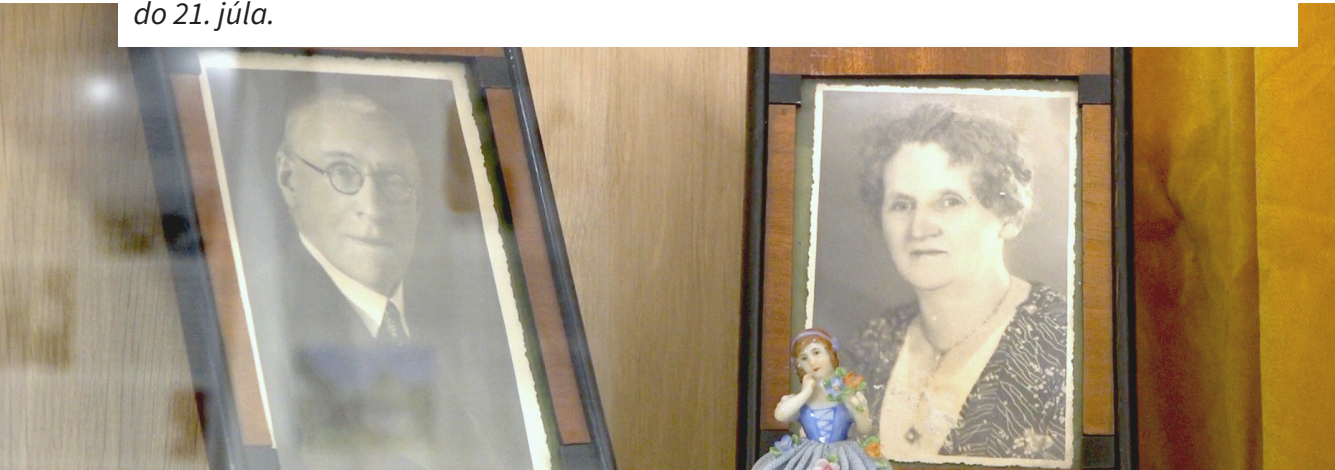

foto: redakcia

Boli im oporou, inšpiráciou, múzami, domovom, ale aj učiteľkami života. Po boku významných oravských dejateľov stáli aj inšpirujúce, múdre či odvážne ženy. Ich život a osudy približuje nová výstava Lásky našich dejateľov, ktorá je v týchto dňoch otvorená vo Florinovom dome. Jej cieľom je poukázať na obetavú lásku žien, ktoré sprevádzali životy svojich manželov či synov.

Matky aj manželky

„Konkrétne približujeme osudy deviatich žien. Osud matky a osud dcéry. Ostatné sú všetko manželky týchto našich oravských dejateľov. Každá táto láska priniesla obeť. Všetky tieto ženy pripravovali podmienky pre svojich manželov, synov, aby mohli ďalej pôsobiť. Aby mohli vykonávať všetko to cenné pre dobro oravského ľudu, teda nielen oravského, ale i slovenského ľudu,“ vysvetľuje Renáta Jedláková, knihovníčka Čaplovičovej knižnice. Medzi ženami sa nachádza napríklad matka Thea Herkeľa Florina, manželka Martina Kukučina či Pavla Országha Hviezdoslava. „Môžete tu vidieť aj fotografiu, kde sú tieto ženy spolu, napríklad na oslave sedemdesiatych narodenín Ilonky Novákovej, teda Országhovej, vlastne ako kamarátky. Nie je to len príbeh týchto žien z pohľadu mužov, ale prinášame príbeh týchto žien aj z pohľadu ich samých. Napríklad Perica Didoličová, manželka Mateja Bencúra, čiže Martina Kukučina, po jeho smrti už zvyšok života, teda štyridsať rokov, prežila sama. Hovoríme aj o ich láske k vlasti, k ich kamarátom, k spolku, ktorý organizovali a celkovo k životu,“ povedala Barbora Gustiňáková, lektorka a dokumentátorka Oravského múzea.

Osudy žien predurčila aj rodinná príslušnosť

„Snažili sme sa najprv predstaviť ich rodné mená, aby ľudia vedeli, že už ony samy pochádzali z veľmi významných rodov a boli akoby predurčené aj vychované k tomu, aby potom stáli po boku významného muža. Zaujímavosťou tejto výstavy, čo sa týka predmetov, sú rôzne šaty alebo outfity tej doby. Zo zbierkových predmetov sme odhalili napríklad aj z rodného domu Janka Matúšku hodiny z Matúškovej pozostalosti.

Je tu tiež možné vidieť veľa z Jégého a niečo aj z Bencúrovej pozostalosti,“ hovorí Gustiňáková. Florinov dom prináša atmosféru doby, v ktorej tieto významné ženy žili. Vystavené predmety a fotografie približujú aj ich činnosť v spolkoch ako bol Červený kríž, Živena, alebo ich prínos pre divadelnú scénu. „Pre mňa ako pre autorku bol napríklad zaujímavý celý osud Perice Bencúrovej, keďže ona pochádzala z významného rodu Didoličovcov, ktorí distribuovali do Chorvátska aj do Prahy v dobe, keď sme tu my mali len drevenice, už olej a rôzne víno. Takže keď Martin Kukučín z Jasenovej stretol Pericu Didoličovú, ich život sa uberal bohémym spôsobom. Ale bohužiaľ po smrti Kukučina sa snažili z Perice urobiť zdravotne nespôsobilú a vydediť ju. Jej osud bol teda celkovo veľmi zaujímavý počas celého života,“ vysvetľuje Gustiňáková.

Nechýbajú ani zaujímavosti z osobného života žien

Ilonka Hviezdoslavová musela mnohokrát aj dve hodiny zdržiavať návštevu. Jej úlohou bolo to, aby mal pán Hviezdoslav dostatok času na prácu. „Keď ho prišiel niekto pozrieť, tak ho predtým hostila a zdržiavala a až keď to celé utíchlo, bol priestor na to, aby návšteva vstúpila do pracovne, alebo Hviezdoslav sa vrátil naspäť k nim. Ona ich potom uhostila už úplne aj s Hviezdoslavom,“ hovorí Gustiňáková. Výstava pracovníkov Literárnovedného odd. Or. múzea P. O. Hviezdoslava je vo Florinovom dome otvorená do 21. júla.

redakcia

V OG zreštaurovali zbierkové predmety a získali akvizície

Oravská galéria v minulom roku získala od Fondu na podporu umenia dotácie na dva reštaurátorské projekty, vďaka čomu bolo zreštaurovaných dvanásť zbierkových predmetov. Podporené boli tiež dve akvizície zbierkových predmetov. Projekty boli dofinancované z prostriedkov ŽSK.

V rámci prvého projektu boli odborné ošetrené tri grafiky a tri kresby Arnolda Petra Weisza-Kubínčana (1898 – 1945), výnimočnej postavy slovenskej výtvarnej moderny a jedného z mála umelcov, ktorí sa s Oravou cítili zviazaní natoľko, že jej venovali takmer celé tvorivé dielo. Zbierkové predmety patria k osobitým ukážkam Weisz-Kubínčanovej umeleckej tvorby a v kontexte zbierky vypovedajú o výtvarnom myslení a celkovom charaktere jeho diela. Dve z grafik vznikli počas jeho štúdia v Berlíne v roku 1922 - v priamom kontakte s dobovým avantgardným myslením nemeckého expresionizmu. Reštaurátorský prieskum preukázal, že papierová podložka diel bola značne poškodená. Príčinou degradácie bolo mechanické poškodenie a kyslosť podkladového papiera. Na povrchu grafik a kresieb sa nachádzal depozitný prach, znečistenie, škvrny, stopy po adjustácii a lepiacich páskach. Komplexné reštaurovanie, ktorého odborným garantom bol Mgr. art. Štefan Kocka, prebehlo so zreteľom na zachovanie autenticity, pôvodnosti a špecifickosti diel. Jeho cieľom bolo zastaviť degradáciu a predĺžiť životnosť predmetov.

Druhý projekt bol zameraný na reštaurovanie šiestich drevených polychrómovaných plastík, ktoré v rámci zbierky dokumentujú podoby a slohové premeny sakrálneho sochárstva 18. a 19. storočia, predovšetkým v regióne Oravy, s výrazným zastúpením ľudových tvorcov. Zreštaurované boli štyri plastiky anjelov a dve plastiky sv. Jána Nepomuckého - jedného z najčastejšie zobrazovaných svätcov u nás. Reštaurátorské práce, ktoré na základe reštaurátorského výskumu vykonala Mgr. art. Michaela Poliaková-Addová, boli zamerané na celkové zlepšenie technického stavu zbierkových predmetov. Po odstránení povrchového znečistenia boli plastiky očistené od nevhodných tmelov a sekundárnych premalielieb, ktoré sčasti pokrývali pôvodnú polychrómiu, zlátenie a striebrenie. Lokálne bola potrebná aj tvarová rekonštrukcia s upevnením uvoľnených častí a tmelením menších deštrukcií v hmote dreva. Ďalší postup bol zameraný na kriedovanie, farebné zjednotenie polychrómie a záverečnú povrchovú úpravu. Cieľom projektu bola záchrana pamiatkových hodnôt, obnovenie výrazových kvalít diel a vytvorenie možností ich prezentácie.

Na doplnenie zbierky slovenského výtvarného umenia 20. - 21. storočia získala galéria dotácie na dve diela autorov mladšej generácie. Prvá zakúpená maľba vznikla ako participácia troch autorov na jednom diele. Spoločným konceptom Jozefa Srnu ml., Pavla Stručku a Vladislava Zabela je úcta k dejinám umenia, zvlášť k historickej maľbe vybraných storočí. Východiskom diela s názvom Detská kruciáda z rokov 2021 – 2022 je Detská krížiacka výprava, ktorá sa uskutočnila v roku 1212. Jej údajní iniciátori tvrdili, že nevinné deti pre svoju mravnú čistotu môžu v boji proti neveriacim dosiahnuť väčšie úspechy ako ozbrojené vojská. Udalosť, vopred odsúdená na neúspech, mala svoje pozadie v predchádzajúcej histórii krížiackych výprav a v ľudovej zbožnosti doby.

Druhým dielom, ktoré Oravská galéria nadobudla vďaka pridelenej dotácii, je obraz Olgy Paštékovej s názvom In Wonderland – Koník z roku 2020. Oľga Paštéková patrí k tým maliarkam na slovenskej výtvarnej scéne, ktoré sa dokážu prirodzene pohybovať medzi témami osobnými a spoločensky aktuálnymi, angažovanými. V diele In Wonderland – Koník autorka poukazuje na existujúce zabudnuté miesta, nepatriace nikomu a nikam, pre ktoré sa používajú rôzne označenia: periféria, mestská divočina, vágny terén, medzi-miesta, ne-miesta. Oľga Paštéková vytvára z pamäte týchto zvláštnych miest nový svet. Dielo pochádza zo série, ktorú vytvorila podľa opusteného Spreeparku, najväčšieho zábavného lunaparku niekdajšieho východného Berlína. Sériu veľkorozmerných maliieb nazvala V krajine zázakov/In Wonderland, pretože tieto miesta sú dôkazom regenerácie a znovuzrodenia prírody na troskách pripomínajúcich filmové kulisy, kde už nie je zrejmé, čo je skutočnosť a čo ňou nie je.

Oba zbierkové predmety boli nadobudnuté s cieľom zdokumentovania súčasného slovenského vizuálneho umenia a prostredníctvom reprezentatívnych diel, z ktorých jedno je participatívne, umožnia predstaviť maliarske programy štyroch súčasných autorov. Za poskytnutú podporu ďakujeme Fondu na podporu umenia a ŽSK.

Oravská galéria

Vystavujú vizuálne umenie v podzemí

Komorná suterénna výstavná sieň, ktorá sa nachádza v Oravskej galérii, je atraktívnym priestorom pre rôzne projekty. Keďže cieľom galérie je priniesť aj nové médiá a výtvarné stratégie, vypracovali koncepciu dať každý rok príležitosť jednému umelcovi, aby tu vytvoril inštaláciu.

Tento rok využil šancu vizuálny umelec Michal Machcínik. „Predmetom jeho tvorby sú rôzne presahy sveta výtvarného umenia do sveta vedy, prírody, filozofie a rôznych nadstavbových tém, ktoré sa snaží potom výtvarne uchopiť. Pracuje stratégiami ready made, prípadne found object, čo sú nájdené predmety. Predmety banálne, ktoré môže nájsť ktokoľvek kdekoľvek. V prírode, v priestore okolo nás. Ale výtvarník ich povýši na úroveň umeleckého diela rôznou montážou. Rozmanitou formou ich zakomponuje do nových

sústav, štruktúr a dá im nečakaný význam,“ hovorí riaditeľ Oravskej galérie Michal Čajka. Výstava s názvom Subfosilný obrat predstavuje výsledky výskumu nájdených subfosilných drevín ako odtlačkov života prírody bez zásahu človeka, so zámerom jej autentického zachovania v priestore a čase.

text a foto: redakcia

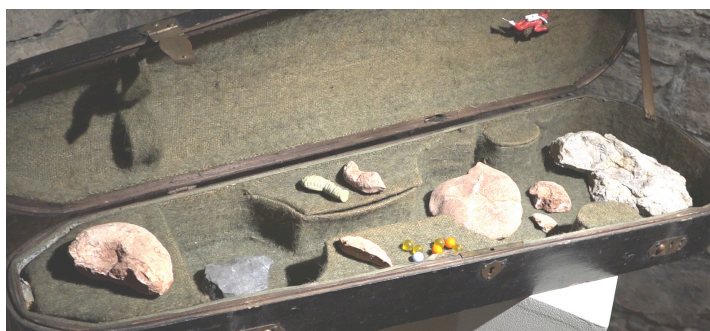

foto: redakcia

Na Hviezdoslavovom námestí mohli spoznať silné príbehy žien

Spája ich silná vôľa, ktorá im pomohla presadiť sa alebo dokonca prežiť. Ich príbehy sú inšpiratívnym príkladom, ako sa aj v ťažkej dobe a situácii dá vzoprieť, byť silnými a cieľavedomými.

I Tak priblížili putovnú výstavu, ktorá sa počas júna nachádzala na Hviezdoslavovom námestí v Dolnom Kubíne jej tvorcovia z Post Bellum. Nazývala sa Her Story a pozývala vás nahliadnuť do príbehov dám Dalmy Špitzerovej, Magdy Vášaryovej, Kláry Chlamančovej, Ľubici Lacinovej a ďalších nezlomných ženských osobností.

Večerek: Ženský svet je v mužskom veľakrát opomínaný

„Sú to veľkoformátové bannery, ukryávajúce príbeh pätnástich silných ženských osobností. Ženský svet v tom mužskom je veľakrát opomínaný a ženské príbehy sú dôkazom toho, že nielen muži, ale aj ženy môžu rozprávať silné príbehy. Či sú to existenčné, pracovné úspechy, životné skúsenosti, sú to naozaj príbehy, ktoré nám majú

čo povedať. Oravská knižnica dlhodobo hovorí o tom, že knižnica nie je len o knihách, ale aj o príbehoch. Preto sme sa rozhodli aj tieto príbehy priniesť na Hviezdoslavovo námestie v Dolnom Kubíne,“ hovorí riaditeľ knižnice Roman Večerek. Putovná výstava priblížila aj príbeh československej reprezentantky v šerme Kataríny Ráczovej, ktorá v roku 1972 zažila v Mníchove teroristický útok na izraelských športovcov. Medzi príbehmi je tiež osud herečky Dalmy Špitzerovej, ktorá prežila holokaust.

Výstavu pripravili v Post Bellum

„Prišla som cielene, lebo som si všimla na stránke knižnice, že tieto príbehy sú tu takýmto spôsobom zverejnené. Veľmi ma to zaujalo. Som prekvapená, že osem žien z tých, o ktorých som si prečítala, pochádzalo z Košíc. Mali vsukutku pohnuté osudy. Pre mňa sú to tiež nové mená. Som veľmi vďačná, že takáto akcia sa deje v D. Kubíne,“ hovorí obyvateľka, ktorá si prišla pozrieť výstavu. Pripravila ju nezisková organizácia Post Bellum, ktorá od roku 2001 vyhľadáva a nahráva spomienky pamätníkov kľúčových momentov 20. storočia. Autorom grafiky “Woman power” je Matuš Matátko, ktorý sa venuje veľkoplšnej grafike, ilustrácii, soche a maľbe.

Deň detí na Námestí Slobody zabavil a vzdelával

Námestie Slobody patrilo vo štvrtok 1. júna tým najmenším Kubínčanom. Deň detí oslávili pri športových súťažiach, kultúrnom programe a nafukovacích atrakciách.

„Tento rok si program, hry, súťaže a tvorivé dielne pripravila Základná škola Martina Kukučína. Boli tu tiež obidve naše zušky, hasiči aj polícia,“ zhrnula riaditeľka MsKS D. Kubín Martina Mesárošová. „Je to podujatie, ktoré mesto organizuje každoročne na Medzinárodný deň detí. Bolo pripravených množstvo atrakcií. Je takým zvykom, že na rôznych akciách v meste sa vždy podieľa iná škola. Napríklad na jarmoku to je Kohútov sad a teraz prišiel rad na Základnú školu Martina Kukučína,“ povedal Matuš Lakošík, viceprimátor Dolného Kubína.

Workshop pre budúcich policajtov

Na námestí sa deti mohli aj vzdelávať zábavnou formou. Občianske združenie Oravská pomoc si pripravilo pre návštevníkov kurz prvej pomoci. Po-

licajné zložky Okresného riaditeľstva deťom priblížili ich prácu. „Predstavili sme techniku, výzbroj, ktorá sa používa v boji proti zločinu, pri ochrane života, zdravia a majetku. Deťom sme ukázali vozidlá dopravnej polície a vozidlá poriadkovej polície. Mohli sa tiež naučiť niečo o služobnej kynológii, teda o využití služobných psov. Každý, kto prišiel si mohol tzv. ohmatať techniku, výzbroj alebo si aj sadnúť do motorového vo-

zidla,“ ozrejmil Tibor Šándor, policajný preventista ORPZ Dolný Kubín.

O dospelých majú jasnú predstavu

„Ešte keď nie si veľká, tak je to veľmi dobré. Si taká slobodná,“ takto sa teší z detstva jedna z návštevníčok podujatia. „Deti majú výhody oproti dospelým, ktorí každý deň pracujú a dieťa si aj užíva. Maminy a tatinovia to majú trochu náročnejšie, lebo sa musia o nás starať.“

A my si to môžeme užívať. Chcel by som byť dospelý, lebo chcem byť hasičom. Nemusíš riešiť žiadne problémy ako dospelí. Nemusíš nič platiť a ani chodiť do roboty,“ povedali deti, ktoré strávili ich Medzinárodný deň na Námestí Slobody. Podujatie zorganizovalo mesto Dolný Kubín, Základná škola Martina Kukučina a mestské kultúrne stredisko.

text a foto: redakcia

Kávu si kúpili za úsmev a dobrý skutok

Študenti Strednej odbornej školy obchodu a služieb v DK spríjemnili 14. júna Kubínčanom deň a otvorili Kaviareň dobrých skutkov. Kávu ponúkali za úsmev. Okoloidúci museli sľúbiť, že vykonajú dobrý skutok a za odmenu im naservirovali miešaný nápoj alebo pripravili niečo sladké. „Škola chcela tiež vykonať nejaký dobrý skutok. Návštevníci vyberú jeden z troch dobrých

skutkov, ktorý škola nakoniec aj urobí a zorganizuje k tomu podujatie. Všetky tieto skutky sú buď v prospech komunitného života v Dolnom Kubíne alebo služba pre naše životné prostredie. V našej kaviarni sa neplatí. Stačí vyčariť pekný úsmev a prísľub vykonania dobrého skutku, ktorý si zákazníci vyberú. Naši hoteláci im za to pripravia nápoje podľa vlastného výberu,“ ozrejmil Rastislav Michalica, zástupca pre praktické vyučovanie SOŠ obchodu a služieb v D. Kubíne. Študenti strednej školy boli zodpovední za celú organizáciu kaviarne. Finančne ich podporila nadácia SPP z projektu Spravme to.

text a foto: redakcia

Dolný Kubín ožil v tónoch sláčikových nástrojov

Aj tento rok patril v Dolnom Kubíne medzinárodnej súťaži Bohdana Warchala v hre na sláčikových nástrojoch, 26. ročník prilákal talenty z Európy aj Ázie.

„Tento rok sa zišlo do Kubína 107 hráčov v sólovej hre a šesť kvartet, máme tu súťažiacich z 10 krajín, Kanady aj z Južnej Kórey,“ približuje Leonard Vajdulák, riaditeľ súťaže, pričom priznáva, že priamo z Dolného Kubína nikto nesúťaží. Z celého Slovenska prišlo 13 umelcov.

Talentovaných súťažiacich hodnotila aj medzinárodná porota

„Máme tu porotcov z Poľska, Maďarska a Slovenska, sú to prestížni pedagógovia, ktorí pôsobia na univerzitách v zahraničí,“ povedal jeden z členov poroty Ján Bogdan.

„Aj tento ročník dokumentuje, že úroveň umeleckého školstva u nás i v okolitých krajinách neklesá tak, ako to cítime v iných oblastiach školstva,“ hovorí o medzinárodnej súťaži porotca Peter Michalica a dodáva, že ešte aj Južná Kórea sa inšpiruje našou krajinou.

„Každý rok nemôžu byť len geniálne talenty, ktoré sa tu predstavujú. Ani by to vari nebolo dobré, keby bol každý

ročník naplnený len geniálnymi ľuďmi,“ zamýšľa sa Michalica.

text a foto: redakcia

Spomínali na buditeľa Baltazára Demiana

V utorok 16. mája 2023 sa na historickom cintoríne v D. Kubíne z iniciatívy sestier Danky a Majky Sabakových zišli pri hrobe oravského stoličného lekára a jedného z významných stúpcov myšlienok štúrovského národného obrodzenia na Orave Baltazára Demiana (16. 5. 1803 – 28. 11. 1851) členky Mestskej organizácie Jednoty dôchodcov na Slovensku D. Kubín a pracovníčka Literárnovedného oddelenia Or. múzea P. O. H., aby si v tento deň položením kvetov a zapálením sviečky pripomenuli 220. výročie jeho narodenia.

foto: Oravské múzeum P. O. H.

Rodák z Liptovského Petra venoval všetky svoje sily na povznesenie jemu zverného oravského ľudu. Študoval na lýceu v Kežmarku, medicínu v Pešti, maliarstvo v Nemecku. Bol lekárom v Dolnom Kubíne, neskôr hlavný lekár Liptovskej, Oravskej a Trenčianskej župy. Za opateru ruských vojakov a zdlanie epidémie cholery na Orave 1848 ho v roku 1850 ruský cár vyznamenal vojenským vyznamenaním – rytier Rádu sv. Stanislava.

Bol nekompromisným bojovníkom proti alkoholizmu, jedným zo zakladateľov spolkov miernosti na Orave, navrhoval zákaz pitia liehovín a podporoval úplnú abstinenciu. Venoval sa zdravotníckej osvete, písal odborné články, v správach opisoval aj rozširovanie rôznych nákazlivých chorôb po Orave, ktoré prinášali cudzí vojaci a tiež aj oravskí plátenníci, rozoberal príčiny alkoholizmu, biedy a hladu, ktoré panovali na Orave. Bol aj jedným z najplodnejších prispievateľov do Štúrových Slovenských národných novín, písal aj do Lichardovej Domovej pokladnice. Svoje príspevky podpísal ako Dr. D., Dr. B. Demian alebo Dr. Bathazar Demina. V Slovenských národných novinách v čísle 107 z roku 1846 sa s ďalšími oravskými národovcami osvedčil za spisovnú slovenčinu. Spolupracoval s Jankom Matúškom a Ctibohom Zochom. Ako chirurg napísal a vydal dielo *Disertatio inauguralis medico-chirurgica de asphyxiis* (1830). Amatérsky sa venoval krajinomalbe, portrétu a historickému žánru. Jeho maľba *Ukrižovaný* – pôvodný oltárny obraz v Evanjelickom kostole a. v. v Dolnom Kubíne sa dnes nachádza vo farskej budove.

Zapáleného ducha Baltazára Demiana za spolky miernosti a boj proti alkoholizmu opísal aj Jozef Miloslav Hurban na stránkach svojej práce *Slovo o Spolkách Mjernosti a Školách Ňedelních* z roku 1846: „*Tuná ňepripomenjem iba jednoho muža, ktorjemu predňja sluší čest a díka, a to je Stoliční Fizi-*

kus v Orave V. Urodzení a Visoko Učení pán Doktor Baltazar Demian! Muž tento je ňje nadarmo v novinách našich Irským Matúšom pomenovaný, lebo ozaj robí Matúšovské skutki za spolki mjernosti v Orave. ... On je materinskom svojom jaziku ako bývalí theolog a examenuvaní candidát dokonale zbehlí, pri tom tak vážni, tak usadlí, tak bohaté viššími pohľadí genius jeho nadaní, že žjadním spusobom jeho hovor účinku sa minút ňemuože. A v skutku aňi vtedi sa ňeminu; lud prichádza vždi viac k povedomú pravdi ňím rozhlašuvanej. Šťasná Stolica takímto Geniusom Úrad Fizikusa obsadení majúca, šťastní knažovja takjehoto Pomocňéka v Úrade svojom a pri rozširuvajúú královstva Kristovjeho pri boku k pomoci mat mohúci!“

Zomrel 28. novembra 1851 ako 48-ročný na zápal pečene a sleziny. Pochovával ho evanjelický farár Samuel Novák. Ako napísal Ctiboh Zoch v *Lichardových Slovenských novinách* z 18. decembra 1851 v rubrike *Zprávy ze Slowenska*: „*Ano, byl on w skutku wzorný lékař, který ne jen skrze léky, ale jmenovitě přátelským a weselým duchem swým, nemocného křísit a obživiti weděl čarodějně, čehož důkazů se w Orawě mezi wssemi třídami obywatelstwa mnoho nachodí...“ „...byl upřimným přítelem a národu swého wěrným synem. Pozůstavil po sobě dwauch nedospělých synů a jednu dcěrku; ale pozůstavil jesště více, totiž pomník nehynaucí w srdcích mnoha jeho přátelů a ctitelů, pomník skutků lásky a obětowawosti, který čestné jméno jeho bude dlauho u wděčné paměti potomstwa zachowáwat. Pokoj prachu jeho!...“*

Orava, hoc' chudobný kraj na materiálne statky, bola vždy bohatá na ľudí veľkého ducha a obetavého srdca a je potrebné na nich nezabúdať. Baltazár Demian bol jedným z nich. Spomíname naň s veľkou vďačnosťou.

Renata Jedláková, Oravské múzeum P. O. Hviezdoslava

Čas krutosti a utrpenia – písal sa rok 1683

Uplynul len krátky čas a svetlo sveta uzrel ďalší román Petra Hubu. Tentoraz autor načrel hlbšie do našej minulosti, do 17. storočia, ktoré bolo plné nepokojov a povstaní.

Podstatná časť Uhorska bola pod vládou Turkov. Jeho menšia časť, tvoriaca dnešné územie Slovenska a úzky pás na pomedzí Uhorska a Rakúska, patrila Habsburgovcom. Začiatkom 17. storočia rozduchal povstanie sedmohradský šľachtic Štefan Bočkaj. O niečo neskôr protihabsburské povstanie zorganizoval Gabriel Betlen, po ňom Juraj Rákoci, František Wešeléni a Imrich Tököli. Uvedené povstania spôsobili utrpenie aj oravskému ľudu. Najviac sa Oravy dotklo povstanie Gašpara Piku, keď vzbúrenci obsadili aj Oravský hrad.

Aby toho nebolo málo, v roku 1683 postihla Oravu katastrofa, aká nemala obdobu. Pred 340 rokmi vtrhli na Oravu vojaci litovsko-kozácko-tatárskych pomocných oddielov armády Jána Sobieskeho, ktoré sa mali spolu s hlavnou tzv. korunnou armádou presunúť na pomoc Turkami obliehanej Viedne. Kým hlavná časť armády velená poľským kráľom Jánom Sobieskym III. dorazila ku Viedni a prispela k porážke Turkov, pomocné oddiely sa nikde neponáhľali, ba už od Krakova pálili dediny, cez ktoré prechádzali a vraždili ich obyvateľov.

Ešte intenzívnejšie v tom pokračovali, keď vstúpili na územie Oravy. V tom čase 27 oravských mestečiek a dedín ľahlo popolom, tisíce ľudí prišli o život, ďalšie tisíce opustili Oravu. Župné sídlo Veličná bolo nielen vypálené, ale vo veži kostola zhoreli všetky dôležité privilégia a listiny, ktoré z Veličnej robili významné mesto. Sídlo župy sa po týchto udalostiach postupne stal Dolný Kubín, hoci tiež utrpel veľké škody. Bol to želanie Turzovcov a s tým sa nedalo nič robiť.

Pre Dolný Kubín nastávali veľké zmeny. Umiestnenie úradov si vyžiadalo výstavbu nových budov, predovšetkým župného domu a postupne prestavbu celého dolnokubínskeho námestia. O tom všetkom je nová kniha Petra Hubu. K jej napísaniu sa autor postavil ako spisovateľ a historik doteraz nezvyklým spôsobom. 177 strán novej knihy tvorí román

s pohnutými osudmi ľudí a takmer 50 strán historická štúdia so všetkými faktami o vtedajšom hroznom dianí.

Bol to skutočne čas krutosti a utrpenia. Nebolo na Orave sily, ktorá by bola vojakom pomocnej armády zabránila v lúpení a všetkých násilnostiach, ktorých sa vojaci dopúšťali. Veľmi kruto zaobchádzali aj s vtedajšími obyvateľmi Or. hradu, hlavne ženami, keď sa odmietli dobrovoľne vzdať. Posádku hradu v tom čase tvorilo len 150 mužov, no pod hradom sa rozložilo desaťtisíc vojakov pomocného zboru. Proti takej presile sa nedalo ubrániť ani za mohutnými múrmi Oravského hradu.

Román vtiahne čitateľa do diania tých krutých čias a ťažko sa je od čítania odtrhnúť. Čo sa týka historickej štúdie, ktorá je súčasťou knihy, možno povedať, že je to prvýkrát komplexnejšie spracovaná práca o uvedenej téme, so všetkými faktami. Autor musel nahliadnuť do množstva dokumentov vo viacerých archívoch a preštudovať všetku dostupnú aj zahraničnú literatúru. Doteraz sa tejto téme venovali historici len okrajovo, najčastejšie v monografiách obcí. Väčšiu pozornosť spomínaným udalostiam venovali poľskí historici, predovšetkým Wladislaw Semkowicz, ktorý sa snažil odpovedať na všetky otázky, ktoré s týmto dianím súviseli. Dlhو nebolo jasné, kadiaľ pomocná armáda vedená Kazimírom Sapiehom prechádzala a či hrozné násilnosti konala, keď išla dole Oravou, alebo keď sa vracala. Aj na iné dovtedy nezodpovedané otázky sa podarilo nájsť pravdivú odpoveď.

Samotnému poľskému kráľovi Jánovi Sobieskemu III. bolo nepríjemné, keď sa k nemu dostali správy o vyčíňaní pomocných oddielov, ktoré nikdy nedorazili k Viedni. Postožoval sa o tom aj v liste svojej manželke.

Každému oravskému mestečku a dedine je v štúdiu venovaný samostatný priestor s uvedením situácie, v akej sa nachádzali po roku 1683. Predovšetkým sú tam údaje z urbárov, ktoré poskytli informácie hlavne o ich vtedajšom hospodárskom stave. Celá Orava bola v tom čase v žalostnom stave. Knihu vydala aj vytlačila Tlačiareň Kubík v Námestove. Veríme, že pre čitateľov bude zážitkom prečítať si túto knihu a zároveň rozšíri aj vedomosti o krutých časoch v dejinách Oravy i jej jednotlivých miest a obcí.

Janka Gvoždiaková

Melanie Scholtz k nám priniesla svetový jazz

Juhoafrická jazzová speváčka a skladateľka Melanie Scholtz predstavila svoj nový album aj Dolnokubínčanom, keď 16. júna vystúpila vo vypredanej sále v hoteli Park. Na Oravu zavítala už po štvrtýkrát. „V D. Kubíne sa v ten týždeň konala medzinárodná súťaž Talenty pre Európu, na námestí bol KUKfest a ešte aj Hviezdoslav Kubín, takže koncert vynikajúco zapadol do kultúrneho programu mesta a splnil naše očakávania. Podujatiam dal vynikajúcu štartovaciu čiaru,“ vyjadril sa organizátor Leonard Vajdulák. Speváčkin juhoafrický pôvod sa odráža aj v jej tvorbe, keďže prepája jazz s africkou ľudovou a etnickou hudbou. Melanie vyštudovala operný spev a momentálne koncertuje po celom svete.

text a foto: redakcia

foto: redakcia

V Aquarelaxe sa pripravili na letnú sezónu

Vonkajší bazén v dolnokubínskom aquaparku odštartoval letnú sezónu 23. júna. Pre návštevníkov je pripravený väčší komfort v podobe dvoch moderných kontajnerov so sprchami a toaletami.

„Investícia na tieto kontajnery a na všetko príslušenstvo, kanalizáciu a prípojky, elektrinu i vodu bola približne v sume 40-tisíc eur. Minulý rok sme mali takéto podobné kontajnery zapožičané. Keby sme robili tieto prenájmy kontajnerov každý rok, je to značne nevýhodné. Vlastne sa tieto nové kontajnery zaplatia už len tým, že si ich nemusíme znovu požičovať,“ vysvetľuje Stanislav Vilček, konateľ Aqua Kubín, s. r. o. Otváracie hodiny na kúpalisku budú cez prázdniny, teda počas júla a augusta, od 10:00 do 20:00 hod. Víkendy budú rovnako od 10:00 do 20:00. Vonkajší bazén, ktorý je návštevníkom k dispozícii od minulého roka, má dĺžku 25 a šírku 8 metrov. Minimálna hĺbka bazéna je 80 cm a maximálna 130 cm. Súčasťou sú chrliče, masážne lavice, oddychové zóny a vstup pre telesne znevýhodnených. Okolie dotvárajú ležadlá so slnečníkmi. Vodu vyhrievajú na 28 stupňov.

Plánujú aj fotovoltaické panely

„Ohrievanie vody je robené v strojovni. Zámerom je kombinácia dvoch spôsobov. V prvej etape počítame s tým, že to bude zo zdroja, ktorý je verejný, čiže teplo sa bude nakupovať od spoločnosti TEHOS. Pripravuje sa však aj investičná akcia na fotovoltaické panely. Takto vyrobená elektrina by sa využívala na

predohrev a doohrev vody, samozrejme tiež na pokrytie časti spotreby elektrickej energie na prevádzku,“ hovorí Vilček. Výstavba vonkajšieho bazéna stála AquaRelax takmer 600-tisíc eur.

redakcia

Pripomenuli si 55. výročie pádu lavíny na Kubínskej holi

Na 55. ročníku spomienky na obeť sa zúčastnili aj predstavitelia akademickej obce Vysokej školy technickej z Brna.

V utorok 16. januára 1968 doobeda vpadol do predajne Rozličného tovaru na okraji Dolného Kubína mladík. Bol bosý, ťažko a prerušovane dýchal. Dožadoval sa telefonického spojenia. Lyžiarske topánky zahodil, vraj sa mu v nich ťažko bežalo. Povedal, že hore na Kubínskej holi spadla lavína. V tom čase sa na Kubínskej holi nachádzalo 53 účastníkov lyžiarskeho kurzu. Boli to študenti Vysokej školy technickej z Brna. Snehová lavína strhla všetkých vrátane štvorročnej dcéry chatára. Ťažko zranených bolo osem študentov, traja utrpeli ľahké zranenie. Päť chlap-

cov a jedno dievča sa domov už nikdy nevrátilo. Tragédiu dnes pripomína pamätník z drevených stĺpov - totemov s menami obetí, ktorý sa nachádza nad Chatou Kubínska hoľa. Na 55. ročníku spomienky na obeť lavíny sa zúčastnili aj predstavitelia akademickej obce Vysokej školy technickej z Brna.

Symbolicky zapálili sviečky

„Prišli sme, pretože si každý rok pripomíname pamiatku študentov našej fakulty, ktorí tu tragicky zahynuli. Aj keď je Brno odtiaľto veľmi ďaleko, snažíme sa, keď býva výročie, tak ako napríklad tento rok päťdesiatpäť rokov od tejto tragickej udalosti, prísť osobne. Pozastaviť sa tu, zaspomínať na našich študentov a venovať im tichú spomienku. Ja som mal v tej dobe štyri roky a väčšina z nás, čo sem jazdíme, tých študentov nepoznala. Ale to vôbec nevádi, pretože si stále myslíme, že to sú študenti, ktorí patria k našej fakulte a určite si zaslúžia našu spomienku,“ povedal Vladimír Aubrecht, dekan Fakulty elektrotechniky a komunikačných technológií.

Obete tragickej lavíny si uctili aj predstavitelia dolnokubínskej samosprávy. Rovnako ako zástupcovia Vysokej školy technickej z Brna symbolicky položili veniec a zapálili sviečky. Spomienku na obeť lavíny ukončili krátkou modlit-

bou. „Pravidelne, vždy v januári, mesto organizuje podujatie s názvom Aj svetlá naše nech im svietia, pri ktorom si uctíme pamiatku obetí lavíny, ktoré zahynuli. V minulosti sa nás snažili každý rok poctiť návštevou aj zamestnanci brnenskej fakulty, odkiaľ boli títo študenti. Teraz sa to štyri roky nepodarilo, ale som veľmi rád, že dnes, hoci to nie je v januári, ale už máme mesiac jún, sme sa s nimi mohli stretnúť. Prišli k nám, spoločne sme vystúpili k pamätníku a uctili si ich pamiatku,“ povedal viceprimátor Matúš Lakošík. K pamätníku chodia nielen skalní zástupcovia vysokej školy v Brne, tento rok boli medzi nimi aj tí, ktorí prišli po prvýkrát.

Najväčšia katastrofa v ČSSR

„Na tomto mieste som prvýkrát. Je to vec, ktorá je veľmi citlivá s ohľadom práve na históriu a výročie. Som veľmi rád, že sme mali možnosť byť tu mestom privítaní, že sa mesto o toto miesto tak príkladne stará, i keď ide viac-menej

o ľudí, ktorí s týmto miestom ako takým nemajú nič spoločné. Pripomínajú si tú udalosť každý rok a kráčajú do tohto strmého kopca. Nám to dalo veľa práce sa sem vyšplhať i v lete, takže keď tu je ten pochod v zime, tak to teda musí byť poriadna obeť ľudí, ktorí sa sem prídu iba pozrieť na pamätník a zaspomínať si na toto nešťastie, ktoré našich študentov postretlo v lavíne,“ povedal Jaroslav Koton z Fakulty elektrotechniky a komunikačných technológií.

V minulosti organizovalo mesto Dolný Kubín aj Memoriál obetí snehovej lavíny v obrovskom slalome. „Minulosť je už za nami. V súčasnej dobe realizujeme každoročne podujatie s názvom Aj svetlá naše nech im svietia. Je to pietna spomienka, ktorá je určená pre turistov i skialpinistov. Uctíme si obeť tejto lavíny výstupom k pamätníku, krátkou modlitbou si na nich spomenieme a pospomíname si na tie roky i pri spoločnom posedení v chate,“ vysvetlil

Štefan Belvončík z oddelenia školstva, kultúry a športu MsÚ v Dolnom Kubíne. Tragická udalosť, ktorá sa stala na Kubínskej holi, patrila v tom čase medzi najväčšie katastrofy v Československu.

text a foto: redakcia

Pôvodné fotografie a noviny články, ako aj záberý zo spomienky si môžete pozrieť v reportáži TVDK.

Mesto poslalo do- Chersonu 30 matracov

Dolnokubínčan Marek Janiga pôsobí ako dobrovoľník na Ukrajine. Okrem toho založil platformu Spolu Ukrajine, ktorá pomáha postihnutým oblastiam krajiny. Pod jej záštitou oslovil mesto D. Kubín, aby poskytlo matrace pre ľudí, ktorí sa nachádzajú v zatopenom Chersone. „Mesto získalo od okresného úradu ešte pred rokom 50 matracov a obliečok na účely ubytovania utečencov, ktorí prichádzali z Ukrajiny. Tie boli

využitie len v priebehu jedného-dvoch týždňov v minulom roku, keď boli u nás ubytovaní. Odtedy sú nevyužitú, preto sme sa poradili aj s okresným úradom, či by bolo vhodné, aby sme ich postúpili tam, kde ich momentálne najviac potrebujú,“ vysvetlil primátor Ján Prílepok. Požiadavke vyhovel, keďže šlo už o majetok mesta. Po zasadnutí krízového štábu sa rozhodlo, že 20 ks obliečok mesto daruje dolnokubínskej nemocnici a 30 matracov pôjde na Ukrajinu. „V Chersone to zabezpečujeme už s naším tímom a partnerskými organizáciami. Nosíme všetko ľuďom do rúk, takže sa nemusíte báť, že by to skončilo niekde v sklade alebo obchode. Ďaku-

jeme,“ ozrejmil dobrovoľník Marek Janiga, ktorý pomáha priamo v Chersone.

text a foto: redakcia

Svetový deň nordic walkingu bol aj na kubínskej antuke

Na svetový deň nordic walkingu nezabudli koncom mája ani u nás. OZ Aktív-Relax, mesto D. Kubín, ale aj Olympijský klub Orava zorganizovali tretí ročník súťaže, ktorá bola zameraná na chôdzu. Na antukovom okruhu pri bývalej ZŠ Nemocničná na Brezovci sa aj tento rok zišli desiatky milovníkov tejto športovej aktivity. „Základ je,

aby každý odkráčal tridsať kôl. Máme to zrátané, že 925 metrov krát 30 kôl vychádza okolo 7,5 kilometra,“ vysvetľuje Emília Jurčíková z OZ Aktív-Relax. Pre každého účastníka bol pripravený aj darček či odznak tretieho ročníka. Na najrýchlejšieho účastníka čakal aj pohár. nordic walking je severská chôdza, ale predovšetkým ozdravno – športová aktivita, pri ktorej môžete zapojiť do práce až 90 % svalov celého tela. Ide o chôdzu so špeciálnymi paličkami, ktorá je realizovaná správnou technikou. Vďaka nej si môžete zlepšiť kondíciu, no pomôže vám aj lepšie zvládať stres.

redakcia; foto: Natália Jurčíková

foto: redakcia

Na Bysterci vyrastá moderné detské bezbariérové ihrisko

Jednotlivé komponenty sú z prírodných materiálov a vytvárajú zázemie pre trávenie voľného času rodiny. Projekt nového ihriska vznikol vďaka úspešnej výzve ministerstva práce a sociálnych vecí, do ktorej sa dolnokubínska samospráva zapojila.

„Ako vhodný areál sa nám javil priestor na Bysterci, ktorý bol v minulosti využívaný ako vonkajšie hranie pre Materské centrum Píšťalka. Celý projekt bol zameraný na integráciu hendikepovaných detí na jednu hernú plochu so zdravými deťmi. Preto aj podmienkou tejto výzvy bolo osadenie minimálne troch inkluzívnych detských prvkov,“ vysvetľuje Miroslav Kosmeľ, vedúci odboru dopravy a miestneho hospodárstva. Autorom projektu je akademický sochár Jozef Kliský, ktorý pripravoval projektovú dokumentáciu pre každého žiadateľa, ktorému bola schválená dotácia na základe rozmerov a možností pozemku. Aj mesto Dolný Kubín malo možnosť vybrať si prvky ihriska, ktoré boli tvorené prevažne z agátového dreva.

„Mesto si vybralo tri inkluzívne prvky ako základ, ktoré sú tvorené hojdačkou - hniezdom, ktoré obyvatelia i deti určite poznajú a je to veľmi atraktívny prvok, bezbariérovým pieskoviskom a bezbariérovým kolotočom. Celý povrch tejto časti detského ihriska je tvorený kockami v rozmeroch 50 na 50 cm. Práve táto časť je bezbariérová a je dostupná pre hendikepované deti,“ hovorí Kosmeľ. Druhá časť ihriska je tvorená dominantnou loďou, ktorá má 18 met-

rov. Vnútorňá herná plocha je vybavená rôznymi atrakciami. Celý povrch vnútra bude tvorený dopadovou zónou z vytváraného štrku, ktorá bude bezpečná.

S budovaním začali minulý rok

„Vonkajšok tejto časti bude tvorený z gumových rohoží. Takisto je to bezpečná dopadová plocha, ktorá bude v konečnom dôsledku zatravnená. Tento priestor bude ešte doplnený o ďalšiu hojdačku typu hniezdo a celý areál bude doplnený o odpadkový kôš, informačnú tabuľu a mobiliár, čiže lavičky. Začali sme s budovaním už v roku 2022, keď sme vytvorili časť, ktorá je povinnou jazdou tohto projektu, čiže oblasť pre hendikepované deti. Tento rok pokračujeme s výstavbou dominantného prvku, teda lode a dotvorením priestoru o bezpečnostné zóny,“ hovorí Kosmeľ.

Areál bude osadený piatimi prvkami. Finančné prostriedky, ktoré mesto získalo z ministerstva, sú vo výške takmer 33-tisíc eur, rovnakú sumu doložilo mesto z vlastného rozpočtu. Ihrisko by malo byť hotové do konca júna. Samospráva by ho chcela uviesť do prevádzky 1. júla 2023. „Nové inkluzívne ihrisko pre detičky aj s hendikepom, ale aj zdravé, aby sa mohli hrať spoločne v jednom priestore, sme umiestnili

neďaleko zimného štadióna, ktorý je už dvanásť rokov sídlom slovenskej reprezentácie sledge hokeja. To znamená tých našich chalanov, ktorí sú na vozíku, ale sú aktívni športovci. Aj toto bol dôvod, aby sme ihrisko umiestnili práve tu, aby aj oni mohli medzi tieto deti občas prísť a ukázať im, že hoc máme ľudí rôzne hendikepy, môžeme sa venovať niečomu, čo nás baví a naplno môžeme aj športovať a dostať sa na olympiádu,“ hovorí primátor mesta Ján Prílepek. Podľa primátora je ihrisko ďalším krokom na ceste, aby sa Dolný Kubín mohol stať slovenským národným paracentrom. Na tejto vízii pracuje dolnokubínska samospráva spoločne so Slovenským paralympijským výborom v zmysle podpísaného memoranda.

redakcia

Druhá futbalová liga zostáva na Orave

Áčko MFK D. Kubín ukončilo druholigovú premiéru napriek rozpačitej jeseni úspešne. V jarnej časti sezóny začínali na konci tabuľky, no podľa slov asistenta trénera, sa futbalisti posunuli vyššie vďaka tímovému duchu a tvrdej práci.

„Každý zápas v druhej lige je nesmierne náročný. Rozhodujú detaily, koncentrácia, forma v danom momente. Najdôležitejšie v rannej časti bolo to, že v domácom prostredí sme ani raz neprehrali, na rozdiel od jesennej časti, keď sme doma strácali body. Vonku sme získali štyri body. Vnútorňa sila mužstva ťahala mužstvo za jeden koniec povrazu a myslím si, že to bolo krásne vyústenie. Osembodový náskok pred predposlednou Račou nám zaručil budúcoročnú druhú ligu,“ povedal Pavol Bača, asistent trénera MFK D. Kubín.

„Prišiel nový tréner. Trošku sme zmenili štýl hry. Zmenila sa nálada na tréningu, čo sa odzrkadlilo aj na zápasoch. Začali sme hlavne bodovať, teda najmä doma. To bol základný kameň, na ktorom sa dalo stavať. Zvládli sme domáce zápasy a nakoniec sa nám podarilo i zachrániť v lige,“ vyjadril sa najúspešnejší strelec MFK Dolný Kubín Filip Kolorédy.

V tabuľke na 13. mieste

Svoj posledný víťazný zápas sezóny odohral s Trebišovom s výsledkom 3:2. S tréningom začínajú v polovici júna. „Je to prechodné obdobie. Chlapci sa budú potrebovať zregenerovať. Musia sa pripraviť psychicky a z pohľadu kondičnej pripravenosti sa potrebuje tím zlepšiť. Takto pred rokom sme rovno vhupli do druhej ligy. Priprava bola teda krátka. Verím, že táto bude dostatočne dlhá na to, aby sme sa zodpovedne pripravili na ťažké boje v druhej lige,“ doplnil Pavol Bača. Vstup do druhej ligy považovali hráči za mimoriadne náročný. K posunu v rebríčku pomohli aj noví hráči. „Prvý zápas sme opäť prehrali, ale neboli sme horším tímom. Prvá výhra nás trochu nakopla, a potom to už išlo. V kabíne je nás čoraz menej tých, ktorí sme prišli hrať za DK do štvrtej ligy. Hráči, ktorí k nám nastúpili ako posily do druhej alebo tretej ligy, nám veľmi pomohli a zapadli do kabíny. Sú to všet-

ko veľmi dobrí chalani, takže nálada je teraz super,“ zhodnotil Filip Kolorédy.

Hlavným cieľom klubu je umiestniť sa v sezóne 2023/2024 v strede tabuľky. Trénera Jána Haspru vystrieda 40-ročný Lukáš Kaplan, ktorý si druhú najvyššiu súťaž vyskúšal v klube FK Púchov.

text a foto: redakcia

Cyklistický súboj s Oravkou si vyskúšala aj Petra Vlhová

V sobotu 24. júna sa konalo cyklistické podujatie *Faster than a Train*, počas ktorého si tri pelotóny cyklistov vyskúšali predbehnúť Oravku. Podujatie bolo po prvýkrát otvorené pre verejnosť, zúčastnili sa ho svetové mená a malo aj charitatívny rozmer.

Po úspešnom nultom ročníku sa organizátori rozhodli podujatie otvoriť aj pre verejnosť. „Rozhodli sme sa zorganizovať tri pelotóny, z toho dva boli otvorené pre verejnosť a tretí bol určený pre pozvaných hostí,“ hovorí Matúš Kvas, autor myšlienky a spoluorganizátor. Pelotóny sa odlišovali len priemernou rýchlosťou.

Upršaná sobota preverila cyklistov

Pelotóny vyrazili spolu s Oravkou podľa vlakového grafikonu – o 8:28, 10:28 a niečo po 12:28. Čakala ich trasa dlhá takmer 60 kilometrov s celkovým stúpaním takmer 400 metrov. V Kralovanoch sa naladili na ideálne počasie, blížiac sa do Trstenej však bojovali s dažďom. Aj napriek tomu prvé dva pelotóny dorazili do Trstenej s predstihom. Pelotón pozvaných hostí tento rok dorazil do

Trstenej naraz s Oravkou. „Skóre tohto ročníka je teda 3:1 pre cyklistov,“ dopĺňa spoluorganizátor Juraj Fačko.

Prišli Vlhová, Nemeč aj Velitsovci

Organizátori rovnako, ako minulý rok pozvali do pelotónu osobnosti nielen zo sveta športu. Sily s Oravkou si zmerali napríklad bratia Velitsovci spolu s otcom Ladislavom, ale aj producent Michal YAKSHA Novotný, výtvarník Erik Šille, či hokejová legenda Ján Laco. „Tento rok sme si pripravili pre ľudí aj dve prekvapenia. Naše pozvanie prijala jedna z najúspešnejších slovenských športovkyň, lyžiarka Petra Vlhová, ako aj hokejista Šimon Nemeč. Obidvaja zaradili podujatie do svojho tréningového programu,“ dopĺňa Matúš Kvas. Podujatie si nenechali ujsť ani lokálni športovci – pelotón pozvaných osobností viedol prvý slovenský Ironman, Michal Holub a do pedálov šliapal aj reprezentant v biatlone, Matej Baďaň. Podujatia sa zúčastnil aj najúspešnejší bývalý profesionálny cyklista z Ukrajiny, Yaroslav Popovych, ktorý je dnes športovým riaditeľom tímu Trek-Segafredo.

Podujatie s charitatívnym rozmerom

V Trstenej čakal na návštevníkov pripravený program, ktorý moderoval slovenský stand up komik, Jakub Zitron Ťapák. Okrem príjemného programu mohli zúčastnení návštevníci podporiť

formou dobrovoľného príspevku dodanie charitatívnej pomoci pre civilistov na Ukrajine. „Podarilo sa nám vyzbierať 3000 €, ktoré sme odovzdali Tomášovi Sklárčikovi z iniciatívy Pomôžme prežiť Ukrajine,“ uzatvárajú organizátori.

Eva Fačková; foto: P. Gáll, E. Fačková

Zápisky z mestskej kroniky – rok 1974 (IX.)

Prinášame poslednú časť výberu z príspevkov mestskej kroniky z roku 1974. Zaspomínáme si na festival populárnej piesne Oravské synkopy, ktorý sa každoročne konal v Istebnom, na veselo-vážny dôvod výpadku televízneho signálu v meste, na anomáliu prírody, keď lastovičky na zimu neodleteli do južných krajín, či na stav športu a športovísk v našom meste. Ale dvomi príspevkami (návštevou žiakov v Leninovom múzeu a blahoželaním súdruhovi Brežnevovi k narodeninám), chceme poukázať aj na skutočnosť, ako do našich životov za socializmu zasahovala komunistická propaganda.

Zochova ulica (1974). Foto: Ján Brodňanský

Oravské synkopy 1974

Festival amatérskych skladateľov tanečnej piesne „Oravské synkopy“ sa stáva z roka na rok populárnejším. A tak sa i v tento rok po ôsmy raz v istebskianskom Závodnom klube pri Oravských ferozliatinových závodoch v dňoch 22. - 24. novembra rozozvučala festivalová zvučka. Oravské synkopy 1974 boli vyhlásené pri príležitosti 30. výročia Slovenského národného povstania, ich hlavným usporiadateľom bolo Ministerstvo kultúry SSR. Z 97 príspevkov vybrala odborná komisia 17. Tie potom zaranžovali poprední naši aranžéri a spolu s Tanečným orchestrom Československého rozhlasu v Bratislave, ktorý striedavo dirigovali Miroslav Brož a Miroslav Matušik, ich naštudovali populárni slovenskí speváci (M. Škultétyová, D. Grúň, V. Oravec). Pochopiteľne, nesmel chýbať ani vokálny zbor Lubomíra Pánka z Prahy. Festival bol rozdelený, tak ako každoročne, do dvoch semifinálových a jedného finálového večera.

V prvom semifinálovom večere bolo 8 súťažných pesničiek. Ani tu nesmel chýbať hosť: Karol Duchoň so skupinou Emila Frátrika a Bezinkami. V druhom semifinálovom večere bolo 9 súťažných pesničiek. Aj na tomto hosťoval Orchester Juraja Velčovského so svojou skupinou sólistov: Oľgou Szabovou, Sally Salingovou, Petrom Vaškom a Dušanom Grúňom. V poslednom večere, finálovom, sa ocitlo 11 pesničiek. A kým odborná porota na čele s Alojzom Luknárom, pracovníkom MK SSR, vyslovila svoje rozhodnutie a autori sa netrpezlivo hniezdili na svojich miestach, v sále závodného klubu prebiehal galakonzert popredných slovenských spevákov. Po ňom prišlo to najočakávanejšie – vyhlásenie cien. Odborná porota udelila dve tretie ceny. Jednu autorskej dvojici Vlado Oravec

a Alexander Karšay: „Tri minúty“. Pesničku interpretoval sám autor. Druhú tretiu cenu udelili pesničke „Žatva“. Napísali ju Štefan Chrobák a Marta Rišková. Jej interpretkou bola Zuzka Kollárová. Druhú cenu získala dvojica Ivan Kramár a Daniel Hevier za pesničku, ktorú interpretovala Marika Škultétyová. Prvenstvo z Oravských synkóp 1974 si odniesla pesnička „Človeka lúb“. Jej autormi boli Vojtech Didi a Marta Rišková. Pesničku interpretoval Miroslav Ličko. Cenu divákov si už po tretí raz odniesol Vlado Oravec za pesničku „Tri minúty“.

Žiaci SEŠ navštívili Poronino

Žiaci Strednej ekonomickej školy v Dolnom Kubíne podľa plánu práce Krúžku marxizmu-leninizmu pod vedením Dr. Jiřiny Diváckej navštívili známe Múzeum Vladimíra Iljiča Lenina v mestečku Poronino v Poľskej ľudovej republike. Urobili si tam malý kultúrny program. Žiaci recitovali básne, čítali úryvky z Leninových spisov a na záver položili kvety k jeho buste.

Prečo Dolný Kubín nemal televízny obraz

V utorok 12. novembra a na druhý deň v stredu do 17.20 hod. na televíznych obrazovkách v Dolnom Kubíne chýbal televízny obraz. V tieto dni boli hokejové prenosy, a tak sa športoví fanúšikovia, ktorých je v Dolnom Kubíne a na okolí veľmi mnoho, hnevali a sťažovali. Keď sa šlo za vecou, tak sa zistilo, že nejakí nesvedomití a zákerní ľudia na severnej strane Brezovca nad Bzinami odpílili strom, ktorý sa zvalil na elektrickú sieť vedúcu k televíznej prevádzke na Brezovci. Strom zvalil ešte sedem oporných elektrických stĺpov a zničil vedenie v dĺžke takmer 600 metrov. Táto porucha sa nedala hneď odstrániť. Vedúci vysielateľa Orava J. Hudák a pracovníci zo ZVL Mokrad' pomohli zabezpečiť odstránenie poruchy.

Lastovičky neodletia

V túto jeseň pozorovať nezvyčajný úkaz: hoci sa už zima hlási o svoje ľadové slovo, sem-tam vidieť poletovať lastovičky a do škôl teraz denne deti nosia ich skrehnuté telá. Na dotaz u odborníkov v Bratislave, prečo je tomu tak, a čo treba robiť, aby sa lastovičkám pomohlo, odpovedali, že táto situácia je pravdepodobne preto, lebo pre chladné a daždivé leto liahli sa lastovičie mláďatá neskoro, nestačili vyspieť, a tak cítia, že nemajú dosť sily na prelet cez Alpy dolu na juh. Ostávajú teda tu v nádeji, že sa zachránia. Nie je bez povšimnutia, že s mláďatami ostáva i väčšina ich matiek. Aký veľký príklad materskej lásky! Vedci predpokladajú, že lastovičky budú hľadať možnosť prezimovania v teplých družstevných maštaľiach, továrenských halách a možno i v ľudských príbytkoch. Snáď sa len naši občania nezachovajú k nim tak, ako niektorí Taliani, ktorí pri jarnom a jesennom prelete chytajú ich do sietí a ich jazýčky potom predávajú ako najdrahšiu a najpikantnejšiu pochúťku. Lastovičky potrebujú našu pomoc, ved' ony nám tiež tak húževnato pomáhajú.

Z činnosti najväčšej telovýchovnej jednoty v našom meste

Telovýchovná jednota ZVL ČSAD Dolný Kubín patrí medzi najväčšie v okrese Dolný Kubín. Jej členovia športujú v trinástich oddieloch. V niektorých športoch dosiahli cenné úspechy, no s niektorými nie sú celkom spokojní. Vlni po zlúčení boli hlavne futbalom troška rozčarovaní. V tomto roku sa im podarilo mužstvám až na malé výnimky skonsolidovať, funkcionári si na seba zvykli a spolupráca je už ďaleko lepšia. „A“ mužstvo je v divízii tretie, iba jeden bod za vedúcim Humenným, „A“ dorast prezimuje na 1. priečke krajského majstrovstva.

Hodnotné výsledky dosiahol lyžiarsky oddiel v zjazdovom lyžovaní. V okresnej lige žiakov získali pretekári 11 titulov majstrov okresu a družstvo obsadilo 1. miesto. V oblastnej lige sa umiestnilo družstvo žiakov na 3. mieste, štyria pretekári sa kvalifikovali na slovenské kvalifikačné preteky a na majstrovstvá Slovenska, kde mladší dorastenec M. Bobček získal bronzovú medailu. Oddiel ľahkej atletiky urobil po príchode B. Úvegesa, trénera i učiteľa telesnej výchovy do TJ, veľký výkonnostný vzostup. Jeho členovia, žiaci i dorastenci, získali v rámci kraja i Slovenska niekoľko prenikavých úspechov. Medzi ne patrí úspešný pioniersky štvorboj alebo posledné úspechy v I. ročníku Pohára Čsl. rozhlasu v Jablonci, kde skončili ako najlepší zo Slovenska. Hádzanáry sa prebojovali do I.A triedy. No tu je malý káder hráčov a výsledky závisia od ich formy. Máme dorastenecký celok dievčat, ktorý hrá v divízii a bude slúžiť ako zásobáreň pre celok žien. Dobře pracuje aj turistický oddiel, ktorý zorganizoval niekoľko významných akcií, ako napríklad výstup na Choč na počesť oslobodenia. Jeho členovia sa starajú aj o pionierov, ktorým oddiel zabezpečuje vedúcich krúžkov. Ďalšie oddiely: volejbalový, basketbalový, stolný tenis, šachový i ďalšie pracujú v tichosti a hrajú v súťažiach bez nejakých väčších výkyvov.

Situácia vo výstavbe tribúny na novom futbalovom štadióne v Dolnom Kubíne bola predmetom rokovania na poslednom zasadnutí predsedníctva telovýchovnej jednoty, pretože nepokračuje tempom, aké by bolo želané. Teraz sa tu začnú robiť prípravné práce stavebné a výstavba sociálnych zariadení. V II. polroku 1975 majú dodať panely, a potom by mala stavba rásť už rýchlejšie.

Tesne pred dokončením je 500 m dlhý vlek na Kuzmínove nad škvárovým ihriskom, ktorý už od začiatku zimy bude slúžiť lyžiarom. Pracuje sa aj na výstavbe 500 m dlhého vleku na severnej strane Brezovca nad Bzinami. Zatiaľ práce tak nepokročili, aby sa do začiatku zimy dokončil. V budúcom roku sa plánuje rekonštrukcia tribúny na futbalovom ihrisku v Bzinách. Upraví sa hracia plocha a opraví oplatenie. Na Aleji slobody sa má vybudovať volejbalové ihrisko. Tiež sa má začať s výstavbou lyžiarskeho strediska na Kubínskej holi. Bolo by potrebné, keby Dolný Kubín mal aj umelú ľadovú plochu.

Blahoželanie súdruhovi Brežnevovi

Mier. Slovo drahé každému statočnému človekovi našej planéty. Záštitou svetového mieru je Sovietsky zväz. Táto socialistická veľmoc na svojich vlastných bedrách pocítila zlovôľu fašizmu v II. svetovej vojne, keď 20 miliónov ľudí sovietskych národov Sovietskeho zväzu zaplatilo krvavú daň svojimi životmi. Sovietsky zväz znamená veľa na svetovom fóre. Pri každej príležitosti presadzuje politiku zachovania mieru, pokojného riešenia všetkých nedorozumení a konfliktov. Zosobením mierovej politiky Sovietskeho zväzu je najväčšia osobnosť tejto krajiny, generálny tajomník Ústredného výboru Komunistickej strany Sovietskeho zväzu Leonid Iljič Brežnev. Cestuje do rôznych štátov sveta, aby s poverenia Komunistickej strany a sovietskeho ľudu, ako aj vlastným pričinením, prispel k prvoradej úlohe – zachovať mier na celom svete. V uplynulých dňoch, v pondelok 16. decembra 1974 sa Leonid Iljič Brežnev dožil 68 rokov. A pri tejto príležitosti posielajú do Moskvy srdečné pozdravy aj pracujúci našej Oravienky.

Originálny zápis z mestskej kroniky z roku 1974.

Spracoval Vladimír Adamec, kronikár mesta.

Text reflektuje dobu, nie názorové presvedčenie redakcie.

FOTOHÁDANKA

Napište nám, kde v okolí Dolného Kubína sa nachádza kostol z fotografie. Autorom snímky je František Rišiaň.

Odpovede posielajte na adresu sutaz@dolnykubin.sk do 15. augusta 2023. Vyžrebovaného výhercu odmeníme.

Radi zverejníme aj Vaše snímky s fotohádankou, môžete nám ich priebiežne posielat na uvedenú mailovú adresu.

V májovom čísle bola predmetom súťaže socha P. O. Hviezdoslava v Oravskom Podzámku. Za víťazku sme vyžrebovali pani Miloslavu I.

DOLNÝ KUBÍN

4 ročník súťaže
v behu do vrchu pre všetkých

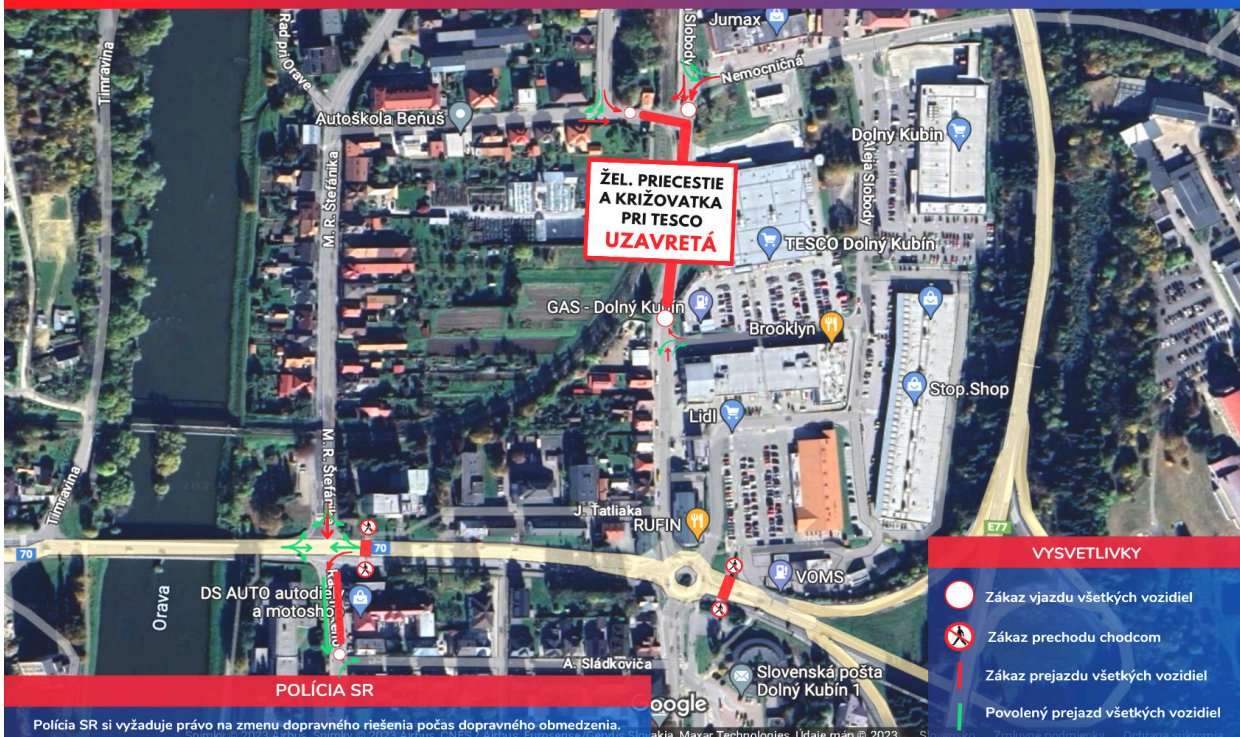
Prezentácia od 8.30 h pri Kolibe
Start od 10.00 h

DOLNÝ KUBÍN

od 22.6. do ukončenia prác

DOPRAVNÉ OBMEDZENIA

počas rekonštrukcie križovatky pri Tesco

POLÍCIA SR

Polícia SR si vyžaduje právo na zmenu dopravného riešenia počas dopravného obmedzenia.

google

Mapa, Maxar Technologies, Údaje map © 2023

Slovenská pošta Dolný Kubín 1